Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Søiberg, Harry.
Titel | Title:	Folket ved Havet.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Gyldendalske Boghandel, 1908
Fysiske størrelse | Physical extent:	171 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57,-277.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130022880307

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

HARRY SØIBERG

FOLKET VED HAVET

1909 L 1543.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG
MDCCCCVIII

FOLKET VED HAVET

HARRY SØIBERG

FOLKET VED HAVET

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MDCCCCVIII

Published October 10, nineteen hundred and eight. Privilege of copyright in the United States reserved under the act approved March 3. 1905, by Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, Christiania & Copenhagen.

KØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Der løb en Vej op langs Klitterne. Hvor Sletten laa jævn, gik den i et enkelt dybtskaaret Hjulspor. Ellers spredte den sig mellem Hedens Pulder og Sandhøjder og gled ud i Lyngen. Ad den kom en Mand før Dagning nordfra ned mod Fiskerlejet.

Han gik stødt til, som havde det Jag. Hans Trin lød i Stilheden, som spændte Lyngen stridbar for hans Skridt. Og han drog Vejret tungt under den svære Gang.

Inde over Landet brød Dagen frem. Som en lysende Sky kom den op ind over Bakkerne og drog deres Linjer ud under Himlen.

Luften var stille.

Dønningens Drøn i Stranden steg op over det lydhøre Land.

Et Stykke sønder tog han Vej gennem Klitten for strandlangs at naa frem.

Han var med i et af Baadlavene og skulde paa Havet . . . . nu det gav Havvejr.

Der var intet at øjne ude over Havet, der gled

bort under Mørket som Bakken, der tager Skovens kronede Læs paa sin Nakke.

Hans Øjne søgte frem langs Havstokken, hvor Brændingen lagde sin lysende Bræm om Landet.

Havet var slettere her end paa Nordre Stenøre, hvor hans Hus stod. Det var hændt, naar det pludselig faldt i med Havvejr, at de ikke gav sig Tid til at vente paa ham . . . .

Henne paa Stranden fik han Øje paa Fiskekasserne og Hjulbørerne, der stod ordnet, til de kom tilbage.

Men Baadene var ude, saa han.

Da tabte hans Skridt sit Stræv. Armene hang tunge, saa de store Hænder ligned Lodder, der tvang dem ned.

Da han naaede frem, stansed han . . . .

Fra hvert Baadsted saa han Furen, Kølen havde skaaret, og dybe Tramp af Fødder efter Folk, der havde prøvet Tag.

Han satte sig paa en af Kasserne og stirred ud.

For et Par Aar siden forliste han sin Baad og de fleste af sine Redskaber. . . . Og det var ikke lykkedes ham at skaffe nye. Saa det holdt haardt at bjerge Føden til sig og sine. Tilmed da hans Hus laa ensomt, en god halv Mils Vej fra Fiskerlejet.

Han blev siddende der, til Dagen begyndte at lægge sit hvidtende Skær over Himlen. Saa

rejste han sig og gik op gennem Klitten, følgende en fodsmal Sti, der gik i Slyng paa Slyng mellem Klitterne.

Ret for, hvor han kom ud, laa et stort, firlænget Sted med gammel matrødt Murværk. Klitten stod klods mod dens vestre Længe, og langs Muren laa Flyvesandet, som vilde det videre paa sin Flugt indover.

Landet aabned sig i en bred Slette, hvor Husene laa spredte eller gemt i Læ bag Sandhøjder, der skød sig frem i Heden.

Inde over Landet løfted Solen sin Rand over disede Banker. I hver Rude flammed det stærke Gry.

Den gamle Klitgaard laa med sine mossede Tage som et Spejlbillede i den blanke Morgen. Og Hytterne stod med blaalige Røgsøjler slynged mod Himlen og med Forsoning paa hver Tærskel...

Han gik frem til Gaarden.

Han var middelhøj og bred af Skikkelse. Hans Øjne havde kun sparsomt Fæste, da han traadte ind og blev staaende ved Døren med Luen i Haanden.

Bag i Stuen sad en Gamling paa Slagbænken, der stod fast til Væggen.

Nogle hvide Haar søgte at dække en høj og hvælvet Isse. Om hans Hage stod en Krans af vissent Skæg. Ansigtets Form var slank med

knoklede Kæber. Dets vejrslagne Hud hang i Furer og Læg, men fra de farveblege Øjne kom Blikket hvast og bar Bud om et endnu kraftfuldt Sind.

— Hva', æ 'et dæ Niels Klitten, sagde han. Æ do et o æ Haw?

— Næj . . . . di haar wal et hat Stunder te aa bie saa læng'.

Han blev staaende med Armene hængende slapt ned og Blikket mod Gulvet. Et rødblondt Hagskæg slutted om et Ansigt hærdet af Vejr og Hav. Haaret var blondt og lokket og stod tykt om Tindingerne og i Nakken.

En før Kvinde kom frem i Frammersdøren ligefor.

— Do faar sæt dæ nee og drek en Slat Kaffe, Niels, sagde hun.

Den gamle sad en Stund bappende paa sin Pibe og stirred ret ned for sig. Til Konen kom med Kaffen.

— Huen staar 'et te we jæs, spurgte hun.

— Jow Tak som de' ka.

Han sad med bøjet Hoved.

Da strejfed hendes Øje Gamlingen. Men han blev siddende ubevægelig, som var han ene i Stuen.

— Do sku see aa faa dæ en Baaed, Nils Klitten, sagde han omlænge. De' hær ka jo et blyw te aant end Sølleheed faa dæ.

Niels Klitten saa op med et Par stille, lyseblaa Øjne.

— Ja, Jens Kong, de' sku æ . . . .

Der blev igen en Stund stille i Stuen, saa man kunde høre ham slapre den varme Kaffe i sig.

— Æ Kjømand haar jo jen liggen. Æ haar taalt mæ ham flier Gaang dærom, men han vil haa Kavsjon faa æ Pæeng.

Han luded endnu dybere frem over Bordet.

— Do sku taael mæ Kresten om 'et . . . . Faa de' hær ka jo et blyw te not, saan aa blyw naared hvær aan Gaang, slutted han.

Han rejste sig og stavred frem over Gulvet ved sin Stok.

Han var sammenkroget og lam i den ene Side, saa Foden slæbte efter ham. Kunde han have rettet sin Ryg, vilde der være trangt med Plads under det lave Loft. Saa høj var han.

Niels Klitten rejste sig og fulgte med ud.

— Vi ska snaar haa den hær Lawgild, Niels. Do faar sej te hjæm, sagde Konen ud fra Frammerset.

— Jow Tak, An . . . . de' ska æ gjan.

Jens Konge stansed omme ved den vestre Længe. Han saa tankefuld ind over Klitterne, da Niels naaede hen til ham.

— Haar do sjæt not te de' Vrag hær norren, spurgte han.

— I Awtes saa æ 'en en Kjæn sønden faa æ Stjenør.

— Do faar see ætter 'en o æ Vej hjæm. Kresten mient te 'en et kom saa langt fræ jes.

— Jow de' ska æ gjan . . . .

Han tog Vejen tilbage gennem Klitterne og gik i sine egne Tanker i de kølige Skygger mellem Bakkerne.

Skulde han igen faa sin egen Baad. Jo, han vilde tale med Kresten Konge . . . .

Da han naaede Stranden, saa han Baadene langt ude.

Skulde det blive Alvor, grunded han . . . . og gik nord langs Havstokken.

Klitterne stod stejle som en Brink mod Havet. Marehalmens Rødder hang filtret og slynget ud over Kammen. Og Skred ved Skred vidned om Havets umættelige Hunger.

Langt ude lyste Solen over det stille Hav. Men hvor han gik, strakte Skyggerne sig over Stranden. De veg kun Fod for Fod, som Dagen skred.

Et Stykke borte laa Vraget. Som en Klippeblok raged det op af Havstokken. Brændingen satte Braad om de sorte Planker. Det var som hans Tanker gled bort fra Dagen, jo nærmere han kom det. Stilheden løfted sig om ham, saa han blev lyttende . . . . Et Sted inde fra sig selv

hørte han Stormen . . . . en Nat . . . . saa Hænder rækkes fra Dybet, medens Raab bares bort over Havet, hvor intet Menneskes Øren naaede.

Han stansed tæt ved og saa tankefuld paa det kæntrede Skib, der laa med Agterenden tør paa Land.

Da blev han opmærksom paa en Hund, der havde fulgt ham nord ad Stranden. Den løb snusende om Vraget. Han kunde høre den snøfte Vejret til sig. Saa stansed den et Sted og gav sig til at grave i Sandet og gø ind mod Plankerne.

Han gik hen og lagde Øret lyttende til. Men kunde intet høre . . . . Vejret gik tungere i hans Bryst. Med sin knyttede Haand slog han nogle Slag, der klang hult gennem Skibet. Og han lytted paany.

Da syntes han at høre en famlende Lyd under Plankerne som af en Haand uden Kraft.

Et Øjeblik stod han ganske stille, saa raabte han . . . . Gang paa Gang.

Men der kom intet Svar.

Saa dundred han løs . . . .

Da tvivled han ikke længere . . . . en svag bankende Lyd hørtes indefra.

Han blev som stiv af Lytten. Hans Øjne stirred, som saa han tværs gennem Plankerne. Og han raabte: De skulde blot bie en Kjen, saa skulde han bringe Hjælp.

Stille og uden Ord fulgte de med ind i Stuen. Der klædte de ham nøgen og gned Liv i de halvdøde Lemmer og tvang Bevidstheden frem ved at banke hans Fodsaaler tilblods med en stivhaaret Børste.

Hans Saar blev vasket ud med Brændevin .... Og da de havde faaet ham til Ro i Alkoven, kom Konen med en varm Drik, hun havde lavet.

De stod længe stille og lytted til hans Aandedrag.

— Stakkels Knæjt, mumled hun, hvilken Hærrens Wonder ....

Manden satte sig træt paa Bænken. Udmattelsen meldte sig nu, og Hovedet sank ned paa hans Arme ....

Mod Aften rejste en frisk Vind sig fra Havet. I et jævnt Stryg stod den over Landet, saa Vraget laa midt i det kogende Braad .... I flere Dage var det ikke muligt at komme det nær.

To Uger senere stod Niels Klitten, hans Kone og Datteren og klædte sig til Gildet.

Længe i Forvejen havde Stadstøjet været fremme for at bankes og bødes . . . . For Lavgildet var Aarets største festlige Begivenhed. Faa Dage før var den fremmede Knægt rejst hjem. Han var en Gut fra det nordlige Sverrig. Og det var med Faderens Skib, han sejled, saa han var taget bort i stor Sorg.

Fra Heden stod en hed, tør Luftning ud over Kystlandet. Den lagde sig trykkende i den lavloftede Stue, saa man havde aabnet Vinduerne og Frammersdøren for at give Rum.

Paa Bænken sad Sønnen og saa til.

Han skulde blive hjemme og skøtte Huset.

Han havde Havboens blaa Øjne, der i Farve minder om Havet paa store Dybder. Et solsvedet blondt Haar stod i Brus om hans Hoved.

Han var den yngste af Niels Klittens tre Børn.

En Broder til ham tjente oppe i Landet, saa langt østerinde, sagde Faderen, at der groede Korn, som her groede Lyng.

Han skulde selv ha været ud at tjene nu, hvis de ikke havde faaet Baad.

Den laa allerede paa Stranden. Dagen før havde de sejlet den til Nordre Stenøre.

Den Tanke, at han skulde røgte Havet sammen med sin Fader i Stedet for at tjene, havde lettet hans Hjerte for en længe baaren Tyngsel.

Nye Forhaabninger var kommet til Huse. Som de stod der og klædte sig til Gildet, lyste det frem i deres Øjne. I deres Sind følte de det, som var der bleven større Rum i Verden for dem . . . . nu, de igen havde Baad paa Stranden.

Datteren stod ved en lille Stump Spejl og lagde en Krans af tunge Ravperler om sin Hals.

De var samlet paa Stranden. Hendes Fader og Farfader havde skaaret dem til og lavet Smykket deraf.

Hun var i en lysegraa Vadmelskjole med sorte Baand. Den slutted glat om hendes Skikkelse.

Hun havde en frisk Mund. Og Øjnene havde en Havbyges mørke Skygge hvilende i deres Blaa. Hendes Haar var brunligt og blankt og laa slynget i faste Fletninger om Nakken.

Hun var Moderen stærkt lig. Dog var dennes Øjne klarere og mere ligetil.

De var længe om at blive færdige.

— No faar do skjøt æ Hues wal, Wolle, sagde Moderen, da de gik.

Han blev staaende og saa efter dem, til Vejen slynged ind bag Klitterne.

De gik tunge og stødte med højtidsfulde Miner.

Solen brændte ned over Sletten, saa der steg en kvælende Hede fra den knastørre Bund.

Ikke et kølende Pust naaede ind fra Havet.

Luften var saa tør, at man kunde se den suge Vandet til sig ude over Havet. Østerinde stod Bakkerne dansende i den dirrende Luft. Hver Linje om de mørke Drag skælved, som var Landet i en bølgende Bevægelse rundtom. Solen syntes at hænge lavt under Himlen. Og Landet laa lyttende stille, som var Rummet altfor uendelig stort til, at nogen Lyd kunde høres . . . .

Jens Konge sad paa en Fiskekasse uden for Salsdøren og bød velkommen.

Hans Ryg stod i en Bue mod Væggen, og Armene syntes ualmindelig lange, sammensunken, som han sad.

Mændene samledes i Kres om ham, eftersom de kom. Medens Kvinderne gik indenfor i Stuen . . . .

Det var sindige Folk med tunge, stilfærdige

Lader og en egen indeklemt Ro. Deres Ansigter var skægget, og Skuldrene bar Mands Bredde.

Inderst i Kresen stod en høj Mand lænet mod Muren. Hans Skæg naaede Brystet og indrammed et Ansigt, der bar Styrke i sine Træk Et busket Bryn stod skyggende over hans Øjne, der fandt Hvile borte over Sletten. Og Havets stridbare Vejr havde slidt dybe Furer over hans Pande.

Det var Sønnen Kresten Konge.

Han sad med Klitgaardens Drift nu . . . . efter Gamlingen.

Bagest blandt Ungfolkene stod Sønnesønnen, Martin Konge.

Han havde Faderens Vækst i sin Skikkelse. Et brunt, kraftfuldt Haar faldt frem under en Klædeslue. Og hans Øjne var som Draaber af et blaat Hav.

Man stod stille og hørte paa de sparsomme Ord, der blev vekslet, da Niels Klitten kom frem paa Vejen.

De følte sig stive i Gangen, som de kom nærmere og kendte alles Øjne hvile paa sig.

Solen stod bag Klitterne, saa Gaardens Skygger strakte sig tætte og lange.

Man gav Plads for dem.

— Walkommen, sagde den gamle og bød Haanden. I æ seen o Færd, Folkens.

— Ja, vi haar jo aasse en Kjen Vej længer, svared Niels.

Han traadte ind i Kresen med Luen i Haanden.

— Aa de' æ tung Vej i den Waarm, sagde Konen.

Hun pusted tungt efter den trælse Gang og løste Sjalet under Hagen, der var vaad af Sved.

De gav Haand Kresen rundt.

— Do faar stuer Baan no, Niels Klitten, seer æ, sagde Kresten Konge og holdt fast paa Bodils Haand.

— Ja, de' begjønder aa hjælp.

Hun var blussende rød, da han slap.

Martin stod og saa paa hende. Hans Øjne kunde ikke slippe hende, som hun gik fra Mand til Mand og gav Haand.

De havde ofte leget den lange Vej hjem over Heden fra Skolen . . . . Saa de var gammelkendte. Han havde ikke set hende længe og undred sig over, hvor hun var vokset til.

Da hun kom nærmere, sænked han Blikket. Først da hendes Haand laa i hans, saa han op.

— Walkommen, sagde han.

Hun stod med sænket Hoved for at skjule sine Kinder . . . . Saa fulgte hun Moderen ind i Stuen.

— Haar do høt not fræ æ Svensker, Niels Klitten, var der en, som spurgte, medens andre ønsked ham til Lykke med Baaden.

— Næj, æ haar et.

— Dær æ dreven Lig i Land hær sønden .... Mon hans Faar et sku wæer jen a dem. Æ Straanfoed mient 'et.

Ane kom frem i Døren og bød indenfor.

I Storstuen stod dækket to Langborde.

Der var tre Baadlav, og de satte sig hver for sig med Koner og Ungfolk. Niels Klitten fik Plads ved Bordet, hvor Jens Konge og Kresten sad. Bodil og Konen sad paa hver sin Side af ham.

Man sad længe tavs som Folk, der ikke er vant at feste.

Saa begyndte man at tale om Drengen, Niels Klitten havde hugget ud af Vraget.

Det var hans Kone, der fortalte.

I tre Dage havde han drevet om uden at faa Spise eller Drikke. Han var i Kahytten, da Skibet gik rundt. Gennem en Lem i Gulvet var han krøbet op, saa han fik det meste af Legemet fri af Vandet. Men Rummet var saa trangt, at han maatte sidde sammenkroget al den Tid. Der var fuldt af Søm og Jernnagler, som bragte ham smertende Saar .... Da Vraget hugged over

Revlerne, stod Vandet saa højt, at han knapt kunde finde Plads til at aande. Da havde nogle Rotter søgt Redning ved at bide sig fast i hans Haar . . . .

— Ja, han sku et hen den Gaang, bemærked Jens Konge, da hun tav. Hwær haar si Tied.

— Te do aasse sku haa den Hund mæ dæ aa et kom o æ Haw den Daw, Niels Klitten, føjed en til.

— Ja, de' var unle . . . .

Men efter som de spiste, og der blev drukket Dram paa Dram, begyndte Talen at blive friere.

Der lagde sig en lumrende Hede under det lave Loft. Mændene begyndte rundtom at løse deres Kofter. Og Sveden blanked deres Hud.

Kvinderne aad sig hede og latterfulde. Og mange drak sin Dram med.

Ude lued Himlen gylden over Sletten. Helt ind i Stuen lyste det. Rundtom fra Hytterne stod Skæret i de smaa Ruder og flammed, som var der Baal derinde.

Det vared længe, inden Maaltidet var til Ende . . . .

Nogle tændte Piberne, medens der bares ud.

Kvinderne var hjælpsomme. Gildets Velvære klang gennem deres Stemmer, som de gik mellem hverandre.

Da Bordene var ryddet, satte Mændene sig til at drikke. De drak stærkt, hjemmebrygget Øl af hvidskurede Trækrus med blanke Zinkbaand om. Andre drak „Svotte“.*) Medens Kvinderne bænked sig, som de kunde bedst.

Ungkarlene drak med. De samled sig for Bordenderne, og deres Stemmer fyldte vel i Laget.

Martin sad yderst paa Bænken. Hans Haand laa fast om Trækruset .... Han plejed ikke at holde sig tilbage.

Men hans Øjne havde ikke haft Hvile.

Bodil sad bagerst blandt Kvinderne. Aftenskæret strejfed hendes Ansigt og tændte Brand i Ravperlerne om hendes Hals. Hendes Kinder blussed. Og Øjnene holdt hun usikker nede.

Jens Konge var begyndt at fortælle Historier:

— Kjender I den om de tow Tyw, spurgte han.

Man flytted sig nærmere om ham og blev stille.

— I haar maaskje høt om ham gammel Per Slet? .... De' æ manne Or sien han døe aa den Histore ska et wæer ham te Meen. Faa di Gammel fræ di Tier haaed no saan si Begrew om Lov aa Ret hær o æ Kyst .... Æ ka sjæl howsk mi Gammelfaar, han war no heller et

*) Sort Kaffe med Brændevin.

saan en Øvrihedsperson som vi gue Kaael æ blewn . . . . Faaræsten gik 'et haardt nok ud øwer Per Slets Baan. Tow a 'em drowned o æ Haw aa jen to te sjøs aa kom aaller tebaags. Den fjar, trower æ, drow te Amerika aa blew ren hen . . . . Aa man ka aaller wied om de' et ka haa faavoldt Per Faatræd nok i si Graw . . . .

En Daw war 'et, te Per Slet fandt en Tønd Talle nee o æ Straan. Dær ku · blyw manne Tællepraas aa møj Smørrels a den, tænkt han. Aa han slæbt æ Tønd op i æ Klit faa aa skjuel 'en faa æ Straanfoed, te han om æ Næt ku faa 'en te Hues . . . . Men ser I, Per han haaed no en Grande *) aa de war et saa hiel fien Venner, som de aasse ka hæen sæ i waa Daw. De haaed mer end jen Gaang væt i Krampelasje mæ hinaan om snaar de' jen aa saa de' aant. Aa lie gue te aa straan **) war de saamæn. Han fik no nys om Pers Talle aa mient sæ lisaa trængen te Praas aa Smørrels som ham. Aa en skjønne Næt raant han æ Tønd a æ Lo aa fik 'en hjæm te sæ . . . . Men de' blew Per Slet saa ren galen øwer aa fandt te de war wal møj a de' gue, saa han gik lie te æ Herredsfoed aa klawed si Nøe . . . . Men de' sku han no et haa gjot. Faa den

*) Nabo.
**) at stjæle ilanddrevet Gods fra Stranden.

gue Per Slet maa ren haa glemt, huer han haaed æ Tønd fræ. Da han sku te aa klaar faa sæ, ku han et .... Aa æ Æen o den Histori blew, som nowen a jer maaskje haar høt, te baaed Per aa hans Grande kom i æ Tugthues .... De' ka maaskje wær rele nok, men de' war no et saa li te hær o æ Kyst i di Tier, maa I howsk ....

Man lo. Nogle hugged Albuerne i Bordet. Andre skubbed sig frem og tilbage paa Bænken, medens Latteren kom i dybe, kantede Stød.

— Ja, de' war en aan Tied da ....

Og man begyndte indbyrdes at fortælle løst og fast, om hvad man vidste.

Der blev drukket stødt og længe. Til Stemmerne klang af løssluppen Styrke og Næveslag og Eder fulgte Bordet rundt.

Ude stod den lyse Nat over Landet som en hvid Dag, der ikke faar Sol. Sletten og Højderne laa mørke under den hvide Himmel. Havet toned sin Sang ind over det stille Land. Og Fiskerlejets Hytter stod rundtom som Høje og lytted.

Da rejste Jens Konge sig.

— Gue Gild, Folkens, sagde han. No potter æ mæ under æ Dyen.

Han stod stødt for Bordenden og saa Kresen rundt.

Man drak hans Skaal, og Ane kom og fulgte ham til Alkoven.

Saa rejste Ungfolkene sig, Piger og Knøse, og gik ud i den lyse Nat. De var hede og kaade af, hvad de havde drukket.

En satte sig paa en Kasse og gav sig til at spille Harmonika. Og man begyndte at danse en Runddans, hvor Karle og Piger tog hinanden i Haanden og svinged rundt i en tung trædende Takt. Bodil blev staaende tilbage i Døren. Hun havde siddet tavs og stille Aftenen igennem.

Martin kom hen til hende.

— Ska do et dans, Bodil, spurgte han.

Jo, det skulde hun da.

Han tog hendes Haand og førte hende ind i Kresen.

Ogsaa nogle af Mændene og Konerne kom ud og tog Del i Dansen, medens andre blev siddende inde og drak og spilled Kort.

Deres Fødders tunge Tramp klang i Gruset, og deres Latter lød vidt over Heden. De brede Hænder tog fyldige Tag om Kvindfolkenes Liv. Man raabte hverandre drøje Ord til, som fik Svar i brunstige Lattersalver. Og man sang i Kor efter en monoton Melodi.

Martin slap ikke Bodils Haand under Dansen. Og de veksled ikke Ord, før de traadte ud.

Saa førte han hende om bag Længen.

Ikke en Vind vugged Marehalmen, hvis Straa stod som fine Straaler om de buede Drag. Man saa Klitternes bølgende Omrids langt, langt borte i den klare Nat, der var saa lys, at Stjernerne ikke kunde tændes.

Larmen fra de dansende lød om til dem. De sad en Stund, som lytted de dertil.

— No haar di Faar jo faat Baaed, sagde han.

— Ja, de' haar han jo, svared hun.

Hun sad med Blikket ret ned for sine Fødder.

— Saa kommer Per wal hjæm aa fesk?

— Næj, de' trower æ et, faa han æ fæst te Majdaw. Men Wolle aa æ ska hjælp Faar.

— De' war da gjøw, saa seer æ dæ nok te Tier o æ Haw.

— Ja, de' ka gjan wæer . . . .

Han sad en Stund og saa paa hende.

— De' æ faarle, huer do æ vokset te, Bodil, sagde han.

Han skød sin Haand hen over hendes og klemte den fast mod Sandet.

— Æ vil gjan haa faa Lov aa kjøs dæ . . . .

Han tog fat om hendes Arm og tvang hende ind mod sig. Trods hun stemte begge sine Hænder mod ham, fandt hans Læber Vej atter . . . . og atter. Straks han slap, stod hun op og vilde gaa.

— Do æ den gjøwest Pieg we æ Gild, Bodil, sagde han.

Og han fulgte hende tilbage i Kresen.

Inde ved Bordene var Mændene blevet tavse. De havde drukket, saa nogle var sunket sammen. Andre sad endnu og spilled Kort med stive, støttende Albuer. Hvert Træk i deres Ansigter stod ubevægeligt, og Furerne laa saa dybe, at Mørket fyldte dem. Kresten Konge kom tilbage fra Dansen. Han stansed i Døren.

— Hwa', æ de' Kaaelfolk hær sidder, sagde han. Ka I drek, Knæjt?

Han stilled sig op for Bordet og saa Laget rundt.

Niels Klitten havde sat sig til Hvile med Hovedet i sine Hænder.

Deres Blik mødtes, og han retted sig op.

— De' ska æ Faen tordenmæ wies dæ, te saan Kaael ka drek .... Do kigger wal høwt, Kresten Kong .... Haar do Løst aa prøw, hwem dær æ støst Kaael, do eller mæ, saa ka do gjan de'.

Han slog i Bordet, saa det klang gennem Stuen og rejste sig stiv og voldsom som en Støtte.

Nogle af Mændene vaagned .... og skreg op, de vilde drikke.

Deres Raab naaede ud til de dansende. Og det lød fra Mand til Mand: Kresten Kong og Niels Klitten ska drek.

Man gik ind i Stuen og samledes om Bordet. Ungkarlene blanded sig i Larmen og tog Parti for eller imod . . . .

Men eftersom man drak, forstummed Stemmerne.

Det vilde ikke ende, før den ene segned under Bordet, vidste man. Kvinderne sad bag i Stuen med urolige Miner og saa til. Søgte de at lægge sig imellem, skød Mændene dem bort. Deres Øjne flytted sig magtesløse og skræmte fra den ene til den anden.

De to Modstandere sad lige for hinanden. Deres Øjne stod stive af den Lidenskab, som betog dem. Man saa Styrken svulme i deres Lemmer. Men de sad tavse og blev det endnu mere, jo stærkere de drak. Rundt om dem sank Mændene sammen en for en.

Kvinderne gik til dem for at hjælpe, men de var ikke at flytte, saa tunge og sanseløse hang de over Bordet. Saa satte de sig stille hen.

Ude begyndte Morgenen at blande sig med Natten. Dens kølige Lys vælded ind og lagde sig med smertende Klarhed over Rummet. Lærkerne begyndte at synge deres aarle Sange inde over Heden og Jorden at drikke den vædende Dug, Natten havde skænket i de taknemmelige Lyngblomsters Kar.

Martin sad tavs ved Bordet. Han havde ikke taget Del i Drikkelaget . . . . trods hans Sind var fuld af Spænding.

Han kunde høre Bodils angstfulde Graad henne blandt Kvinderne.

Mændenes Struber svælged, som kunde de ikke mer. Og Hænderne tog famlende om Krusene. Deres Nakker havde bøjet sig. Og Øjnene var sløret som Dyrs i Raseri.

Nu maatte det ende . . . .

De bredte Armene ud fra sig som Støtter for at holde sig oppe.

Da rejste Kresten Konge sig. Det svære Bord skred for ham, saa nogle af Mændene faldt fra Bænkene ned paa Gulvet. Kvinderne for skræmte til.

— Vi Konger æ Kaael faa waa Guer aa o æ Haw, brølte han. Aa vi æ aaller blewn druken under æ Bord a nowen te æ we.

— Da ka do blyw 'et no, hwes do vil bie saa læng . . . .

Niels Klitten rejste sig ogsaa.

— Wal æ vi fatte Kaael te wos, men Kaael haar vi aaltied væt.

De greb begge deres Krus og hugged dem med voldsom Kraft mod hinanden, saa Staverne brast i deres Hænder.

Fra Kvinderne lød angstfulde Skrig. De iled frem og klamred sig til deres Arme.

En Stund stod de stejle og fuld af vild Trods .... saa var det, som Styrken pludselig veg af deres Lemmer. Og de stod svajende som to Stammer, der trued med Fald. Skraablandet Vand savled frem over deres Læber, der stod aabne. Og de sank ned uden Lyd, hvor de havde siddet. Deres Hoveder blev som Byrder, de ikke længere kunde bære.

Med tunge stangende Nik sank de sammen over Bordet ....

Op paa Dagen fortsattes Drikkelaget.

Ane havde dækket Bordet med Forfriskninger, medens Jens Konge gik rundt og rusked Mændene vaagen.

— Naa . . . . naa I gue Kaaelfolk, no faar I kom te Lyw ijen, sagde han. Aa taa en Dram aa en Bid Brøe aa størk jer o.

Nogle laa langs Bænkene, hvor Kvinderne havde bragt dem til Hvile.

Kresten Konge og Niels Klitten sad, hvor de var sunken sammen. De rejste sig langsomt og spændte Musklerne, saa det knaged, og tog atter deres Plads ved Bordet. De saa ikke paa hinanden.

— I faar sæt jer aa see aa hold Fred no Folkens, sagde Ane, da hun mærked Tavsheden mellem dem.

De fleste af Kvindfolkene var taget hjem tidlig paa Morgenen. Bodil maatte ene gaa Vejen gennem Heden, da Moderen vilde vente paa Manden.

Det var en lys Dag, der rejste sig over Kyst-

landet. Der steg en krydret, dugsval Aande fra den blomstrende Lyng og de modnende Bær.

Martin fulgte hende et Stykke paa Vej.

Han skulde nok passe hende op, naar de kom paa Havet, loved han .... Han blev staaende paa Sletten og saa hende gaa bort. Dagens Friskhed laa tung over hans Pande.

Om Drikkemaalet havde de ikke talt ....

Man sad bænket, da han naaede tilbage, saa mange det var muligt at faa paa Benene.

De larmende Stemmer klang ud i Dagen og ramte hans Sind, da han traadte ind i Stuen.

Ungkarlene raabte ham an og bød ham tage Plads mellem sig.

— I slægter jer Fædre wal o, Folkens, sagde Jens Konge. I mi ung Daw war vi aasse Kaael faa aa drek, ka I baen o.

Niels Klitten løfted sit Glas og Kresten Konge stødte sit udfordrende derimod.

— Ja, vi faar see Niels, hwem dær klaarer sæ den Gaang, føjed han til.

— I æ svæer Folk I Konger, svared han. Aa stuer Folk i jær Guer. Men æ haar aaller kjendt te aant, te vi fatte Klit'er hær norren et war saa hiel Skrællinger endda .... Ka do howsk mi Faar, Jens Kong? Han haar, saa wal æ howsker, mer end jen Gaang sat dæ tevægs i di

Stow aa wæt di Liemand o æ Haw. Aa æ sku wæer ham en sølle jen, om æ et haaed Løst te aa maael mæ mæ ham.

— Dær æ wes et nowen hær, dær vil sej dæ not o Niels Klitten, svared Kresten. Haar waa Faar prøwt Kræwter, la wos saa prøw de' sam'....

— Wal de', raabte man rundt om Bordet.

— Men æ vil sej jer Folkens, I faar aa hol Fred i æ Stow saa læng, sagde Jens Konge. Di Faar, Niels Klitten, war jen a di bejst Folk, æ haar kjændt hær o æ Kyst.

Drikkelaget fortsattes. Ingen lod noget tilbage for den anden. Det hændte, det kunde vare tredje Døgn med ....

Selv Kvinderne kendte ikke Forargelse derover.

De to Modstandere sad i stor Ro overfor hinanden. Deres Ansigter blussed. Og Læberne var svulne og tørre.

Ingen skænked Dagen nogen Tanke.

Da blev der banket paa Døren. En høj Mand traadte ind. Hans Klæder bar Vejens Støv.

Han stansed paa Dørtærskelen, medens Blikket søgte rundt i Stuen.

— God Dag og Guds Fred, sagde han.

Hans Stemme lød med stor Vægt.

— Manne Tak for de', svared Jens Konge og bød ham træde ind.

— Do æ vejfaarens seer æ, saa do haar wal et not imod aa ta Plaes we waa Bord aa faa en Bid Brøe aa en Dram mæ?

— Tak, en Bid Brød siger jeg ikke nej til.

Han smed Rygsækken fra sig ved Døren og satte sig yderst for Bordet. Han havde et magert Ansigt, der bar et rødligt, stridt Skæg.

Ane skyndte sig at dække op for ham og Niels Klittens Kone hjalp hende, medens de skotted nysgerrig til den Fremmede.

— Do æ langvejs faaren, ka æ see, spurgte en.

— Ja, jeg er en Forkynder af Herrens Ord.

— Naa . . . . do æ saan jen . . . . Ja, æ ku næsten sej mæ de', sagde Jens Konge.

Før han begyndte at tage til sig af Maden, folded han sine Hænder og sad med bøjet Hoved.

— De' æ maaskje dæ, vi haar høt Taael om hær søndenfræ, spurgte Kresten.

— Ja, det er mig . . . . og jeg er kommen for at faa jer i Tale.

Han saa med fast Blik Kresen rundt.

— For I er sandelig et vildfarent Folk.

Der blev stille om Bordet. Man skotted med et Grin til hinanden. Nogle saa nysgerrig med taagede Blikke.

— Da sku æ mien te vi baaed haar Kjærk

og Præest saa wal som nowen, sagde Kresten Konge.

— Det lover intet for din Sjæls Frelse, min gode Mand. I har nok hørt Frelserens Ord, men oftest kun med døve Øren . . . . For finder jeg jer ikke her drukne og vilde i Syndens Fordærvelse.

— Æ we et, hwem do æ, aa heller et, hwa' dær æ Skjek, huer do kommer fræ, afbrød Jens Konge ham. Men hær te wos haar de' wæt Skjek aal Tier, te hwær Mand dreker, hwa' han tøwes faa wal, aa lewer si Lyw, som han trower aa ku faasvarred faa sæ sjel aa si Guj . . . . Saan haar mi Faar aa Faarfaar lewed aa saan haar æ lewed, te æ æ blewen saa gammel, som æ no æ . . . . aa aaller haar æ kjendt, te Guj haar sjet wondt te mi Gjærning . . . .

— De æ wal taalt, Jens Kong, raabte nogle til.

Den Fremmede saa roligt fra Mand til Mand.

— Det er en stor Vildfarelse, gamle Mand, at tro, at vore Fædres Liv borger for vort. Naar dine Dage kommer, vil du sikkert nok genfinde dine, hvor de er gaaet hen . . . . Men det bliver i Satans Rige . . . . Og først paa Dommens Dag, ved du, vil Herren skille Bukkene fra Faarene. Saa din og dine Fædres Straf vil blive stor, og kun lutret gennem Helvedes Ild vil I naa ind i

Himmeriges Rige. Men jeg maa sige jer, at jeg undres over, at eders Øjne kan være saa blændede, at I ikke kan se den sande Gud .... I, der færdes paa Havet hver Dag, udsat for dets Storme og dets Farer. I, der har hørt Nødstedte raabe i den yderste Nød, naar Havet kasted et Skib herind mod Stranden. I, der sikkert selv mange Gange maa ha' hørt Døden kalde, naar I laa derude i eders skrøbelige Baade og Stormen rejste sig pludselig og vældig og trued jer alle med Undergang. Hvor mange af jer har ikke Brødre og Fædre, der er bleven derude? .... At I ikke kan se, at alt dette alene skyldes den almægtige Guds Vilje. Som det er ham, der hver Dag lader Solen skinne, denne herlige Sol, der faar Kornet til at modnes paa vore Marker. Som det er ham, der fylder Havets Dybder med Fiskenes talløse Stimer ....

Nogle havde sænket Hovederne, som søgte de at klare deres Tanker. Andre saa paa ham med Øjne, der haged sig fast til hans Mund.

Der blev stille i Stuen, da han tav.

Niels Klitten sad og stirred ned i Bordet. Hans store Hænder havde ikke Hvile noget Sted.

— Æ ka et go te Ræt mæ dæ aa aal di Praat, brød endelig Jens Konge Stilheden. Do æ en fremmed Mand aa æ haar budt dæ som Gjæst

we mi Bord . . . . aa æ æ kuns en ulærd Mand, der heller et haar di Taaelgawer.

Hans Øjne saa op i korte, hvasse Lyn, og hans Stemme dirred i undertrykt Vrede.

— Men æ vil baare sej dæ aa di anner mæ, te hwa' do hær haar sagt om Guj et ka wæer sand, men maa wæer not faabanet Løwen. Faa sku aal di Mennesker, dær haar lewed djer Lyw, som di haar sjet djer Faaræler gjøret, wæer dømt til evig Faatabels, saa maa han wæer wonder end de' søllest Minnesk. Temæ nær di haar skjøttet djer Gjærning, saa wal di haar kjunnet aa aaller gjot anner Faatræd . . . . Æ haar wæt mæ te aa bjærre manne Folk djer Lyw mæ Faaer faa mæ sjæl, som manne a jer aa jes Faaræler gue Folk, vil æ sej. Aa vi æ heller et Folk, dær haar wondt i Sind mod hwer anner. Aa vi frygter waa Guj som vi ære waa Faaræler, som æ sku mien, de' æ en gue kresten Minnesk Saag. Saa æ ka et faastow, hwa' dær ka faaleed dæ, fremmed Mand, te aa kom hær aa faadøm wos aa waa Faaræler aa waa Baaen te evig Faatabels, hwes vi et vil trow di Syn o di Diel . . . .

— Vi æ da aasse baaed døwt aa konfimiret, saa hiel Hedninger ka vi wal et wæer, indskød en.

— De æ sand, hwa' do sejer Faar, tilføjed Kresten.

— Ja, Jens Kong, de' æ wal taalt, lød det rundtom.

— Men faaræsten vil æ sej dæ, hwes do tøwes, te vi æ saa stuer Søndere, saa ka æ et trow, te hær æ not Stæj faa dæ aa blyw . . . .

Den Fremmede havde rejst sig og blev staaende stille og hørte paa dem. En fanatisk Vilje svulmed om hans Mund. Hænderne hvilte fladt paa Bordpladen, saa Aarerne stod knudret under den tynde, brunede Hud.

— Det er sandt, hvad du siger . . . . I er ikke værdige til i denne Stund at høre Frelserens Ord, ophidset som I er af Drukkenskab. Jeg hørte om eders Gilde her sønder og kom i den Tro, om jeg mulig kunde dæmpe noget af eders Hang til Synden.

Men jeg ser, jeg kendte jer kun daarligt. Og jeg vil gaa . . . . Men hør først disse Ord og læg jer dem paa Sinde.

Han løfted Haanden over sit Hoved og hans Stemme lød saa kraftigt, at alles Blikke nagledes til hans Læber.

— Der vil sikkert følge tunge Tider for jer med Sorg og Nød. For sandelig, et saadant hedensk Hovmod vil den almægtige Gud vide at bøje. Tro mig, han vil lære jer at bøje Knæ.

Saa traadte han bort fra Bordet, kasted sin

Rygsæk over Skuldrene, tog sin Stav og gik ud af Stuen.

Ikke en sagde et Ord efter ham. Og der blev saa stille, at man kunde høre hans Skridt ind.

Kvinderne gik til Vinduet og saa ham tage Vej gennem Klitten. De saa hans Skygge glide langs Klitternes solhvide Skraaninger som en stor, flagrende Fugl, der krøb langs Jorden med brækket Vinge. Da de vendte sig ind i Stuen, var deres Miner stive af Ængstelse.

— Æ we et hwa' saan Kaael ska hærued, aant end law Ufred, sagde Jens Konge.

Han rejste sig fra Bordet. Hans Hænder skælved, saa han maatte tage Tag i Stolen. Og han gik hen og satte sig i Krogen i sin Gammelfars Stol.

— De' æ si Saag aa true Folk som wos mæ Ulykker, dær hwær Daw ka sæt si Lyw te faa aa skaf de tørre Brøe, sagde Kresten Konge.

Han bad Ane fylde Krusene og bringe frisk Kaffe og en ny Dunk Brændevin. Han skød Dunken over til Niels Klitten.

Han havde ikke sagt et Ord under hele Striden.

Nu da han saa op, var Udtrykket i hans Ansigt undergaaet en Forandring. Øjnene var rolige og saa med stor Alvor paa Kresten.

— Æ dreker et mer i Daw, sagde han roligt.

— Hwa' vil de' sej?

— Te æ et dreker mer i Daw.

— Haar han kyst dæ, Niels?

— Æ tøt nok do sad saa rolle . . . .

Nogle skranned op.

— I faar sej hwa' I vil . . . . aa ka de tefredsstil dæ, Kresten, saa ka do jo gjan taaet som æ gier mæ faa dæ . . . .

Han rejste sig fra Bænken og traadte ud i Stuen.

— Ræsten æ'et wal et Stunder te aa taael om no, Folkens, sagde han. I faar ha gue Faanywels aa Tak faa æ Gild . . . . Æ trower, te de' æ we aa blyw o Tied aa kom hjæm no.

Han gik stille næsten forlegen hen og gav Jens Konge Haanden.

— Do sku wal aaller blyw helle, Niels Klitten? Huerfaa et . . . . dær haar jo aaltied ligget saan not te jes . . . .

— De' ka æ et wied . . . .

Ogsaa hos de andre fik han Haansord til Afsked.

Saa gik han stille sin Vej. Konen fulgte ham uden Indvending. Og Ane ledte dem tildørs.

Paa Nordre Stenøre skød Stranden en bred Stenbringe ud mod Havet. Langt ud over Revlerne var Grunden synlig som en mørk Skygge under Vandet, der selv den klareste Dag aldrig skifted Farve.

Kysten veg bort i Nord og Sønder, saa Nordre Stenøre saa ud som et trodsigt Knæ, Landet satte mod Havet.

Ret ovenfor laa Niels Klittens Hus. Det havde gule lerklinede Vægge med tjæret Bindingsværk og et lavt mosgroet Straatag med bræddeklædte Gavle.

En bredrygget Klit gav Læ mod Vest. Der stod plantet en Mast. Tunge Fødder havde slidt sig gennem Marehalmsdækket, som man søgte at skærme mod Vinden ved afhugget Lyng. Derfra var der vidt Udsyn over Havet.

Man kunde se Broden paa Revlerne og følge Horisontens skarptskaarne Linje, der stod som en Fjeldkam mod Himlen.

En Morgen nogen Tid efter Gildet gik Niels Klitten fulgt af Datteren og Sønnen til Havet.

Hver bar en stor Riskurv paa Ryggen. De gik med sindige Skridt efter hinanden, som Folk plejer det der paa Kysten, naar de gaar fra og til Havet.

Bodil havde et uldent Sjal knyttet om Hovedet. Hendes Skørt var opkiltret til over Anklerne. Og baade hun og Broderen havde bare Ben.

Klitterne stod spredte med hvide, fygende Toppe. Nogle uden Marehalm, som var de lige kommet af Havet.

Deres Baadsted laa for Nordenden af Revet. For paa Nordre Stenøre havde Havet aldrig Hvile. Selv naar det laa slet, satte Dønningen uberegnelig Brod over Revlerne. Og stod det med Storm, laa Havet i Fraade vidt ud som en eneste brydende Brænding.

De satte Kurvene fra sig paa Stranden og gik til Baaden, der laa ved Havstokken. I korte Jump arbejded de den ud. Hun stod bredt paa Fødderne som en Mand. Og Fodsaalerne sank dybt i det vaade Sand, naar hun tog Tag . . . .

Da de var klar, satte han sig agter og styred den over Revlerne, medens hver tog sin Plads paa Toften.

Inde over Stranden svøbte Morgenen sine kølige Skygger. Men som de naaede af Land og gled ind i Dagens Sol, syntes deres Aarer at

skovle Sølv af Havet. Bladene slog med skarpe Blink i Luften for hvert Tag.

Bodil løste Sjalet af sine Skuldre og strøg Haaret fri af Panden.

Ude paa Revlerne laa en Flok Maager og hvilte sig. De ligned hvide Blomster i det blaa Vand.

Da Baaden nærmed sig, fløj de op med en skrallende Lyd.

Længere borte svømmed Vildænder i ret Linje Dønning op og Dønning ned. De trak hver Morgen tilhavs inde fra Landets Aaer og Søer og dets flade Fjorde.

Niels Klitten tog nu ogsaa sin Aare for at hjælpe. De skulde en Mil af Land for at drage Bakker, de havde sat Dagen før. De roede med korte, sindige Tag uden Stansning. Fra Tid til anden saa de mod Sønder, hvor Baadene fra Fiskerlejet ogsaa var paa Havet. Men de veksled ikke Ord derom.

Da de naaede Fiskepladsen, begyndte de Arbejdet.

Bakkerne var sat retvinklet af Land.

Niels Klitten stod agter i Baaden. Han hvilte Knæene paa Toften, medens han haled Linen ind. Hans Hænder tog med jævne, fornemmende Tag, og hans Øjne stirred i Havet, som søgte han at gætte, hvad Fangsten blev . . . .

Da sporedes pludselig en Kraftspænding gennem hans Legeme. Fingrene knyttedes i stærkt Greb om Linen, og Knæene stemtes fastere mod Toften. Vandet stod i Sprøjt om Baaden. Den spinkle Line snørred hvide Riller om hans Hænder. Saa voldsomt stredes derimod.

— De' æ en Haa *) sagde han.

Han greb „æ Klæp", en alenlang Stang med en spids Hage og hugged den fast med et Slag, da Fisken naaede Havfladen.

Dens Hale pisked Vandet i alenhøjt Sprøjt, da han tvang den indenbords.

Der vristed Drengen Krogen af dens Gab. Med sine Knæ trykked han den fast mod Bundbrædderne, mens han sled den løs. Bodil sad paa Fortoften og skød Linen op, eftersom den droges ind.

Saaledes sad de længe og drog deres Fangst af Havet, uden anden Lyd hørtes end Fiskenes sidste Kamp. Medens Torsk, Havkokke, Haa'er og Rokker dyngedes sammen i Baaden. De gav sig ikke Hvile, saalænge det stod paa.

En let Luftning stod mod Land. Saa kølende frisk strøg den over Havet, at man ikke mærked Solens Brand. Spredte Skybanker kom op og drev stille over den blaa Himmel. Ude i Sønder

*) en Blaahej.

stod et Par Sejlere ind for at tage Kending. Og i Nord svang en Damper sin sorte Fane over Horisonten. Da skyndte de sig at blive færdig. For, naar Fangsten var bjerget og der var Skibe under Land, plejed de at rejse Mast og sætte Sejl og staa ud mod Sejllinjen for at tuske med de forbigaaende Skibe.

Niels Klitten sad tavs og styred søndenover. Hans Haand laa bred og fast om Rorstangen og Blikket dvæled ude, hvor Sejlerne stævned ind.

En egen takbunden Glæde fyldte ham, som Dagene gik, og Havet skænked ham rigelig Fangst. Han saa, at inden længe vilde han have tjent Baaden og svaret enhver sit.

Bodil sad til Luvart ganske nær ham med Sjalet svøbt tæt om sig.

Hendes Øjne ligesom favned hele Havet ind, som et Vand kan fatte Himlen og alle dens Stjerner i sit Spejl.

De kom Fiskerlejets Baade nærmere, saa de kunde kende dem fra hverandre. Og hun havde sit Blik hvilende der.

— Dær haar vi Kresten Kong, viste Broderen.

Han rejste sig og svang Luen. Fra en af Baadene hilstes der igen.

— De' æ Martin, sagde han og saa til Søsteren.

Da løste hun Sjalet og gav sig til at vinke og

vinke, medens de gled forbi. Og der kom et Smil over hendes Læber.

Men Mændene løfted ikke en Haand . . . .

Niels Klitten havde ikke talt med nogen siden Gildet . . . . og ingen havde heller søgt ham.

Uden Ord lagde han Baaden paa den anden Bov og holdt ud i Sejllinjen.

Der laa de stille, til Skibene kom. Havets svømmende Svaner, syntes Drengen. For han havde set Svanetrækket, naar det spiled Vinger over Kysten og fløj mod Sønder. De drog ogsaa mod ukendt Maal ligesom Skibene, hvis Gang han fulgte inde fra Stranden. De kom fra Havet eller drog mod Havet . . . . Men hvorhen? Hvorhen? For Havet syntes ham uendelig som Himlen . . . .

Han stod paa Fortoften og svang en Fisk som Tegn, at de vilde sælge, og fra Tid til anden fulgte Bodil hans Eksempel.

Naar Baaden gled i Læ under Skibet, og hans Sanser fornemmed dets fremmede Væsen, følte han, at han ogsaa engang vilde drage over Havet . . . .

Paa Hjemfarten kunde han spørge sin Fader om mangt og meget. For Niels Klitten havde selv i sin Ungdom faret tilsøs.

Saaledes gik der Timer, og Solen var langt i

Vester, før de atter satte Sejl og drejed mod Land.

Fiskerlejets Baade var forlængst inde.

De flyvende Skyer over deres Hoveder kom tungere og tættere op af Havet . . . . tungere og tættere.

Luften blev hed og stille. En lad Vind ævned knap at fylde det rumme Sejl.

Da bad Niels dem lægge Aarene ud og hjælpe til . . . . for der var Torden i Havet.

Oppe paa Bakken stod Konen og spejded ud.

De lod vente længe, fandt hun. Hun havde gaaet fra Huset til Bakken Gang efter Gang. Til hun nu saa, de stod mod Land. Hun skygged med Haanden over Øjet. Hendes Skikkelse stod høj og skarp over det dunkle Land, saa hun kunde ses vidtom. Skyernes vekslende Skygger jog hen over Havet. Naar Baaden gled frem i Lyset, slog Aarenes Blink hende i Møde. Og hun blev staaende og bied.

Ude i Horisonten begyndte Bygen at trække op. Den kom som et Polypdyr svømmende i Himlens uendelige Rum. Skyerne kæded sig sammen til stærkt forgrenede Fangarme, der strakte sig videre og videre frem over Havet med den blaa Luft lysende imellem. Den syntes

saa stor af Omfang, at den maatte fylde Dagen, naar den naaede over Horisonten.

Havet blev sort som et overskygget Vand.

Da gik hun til Huset, bandt et Sjal om sit Hoved og begav sig til Stranden.

Landet laa aandeløst stille bag hende. Den tordentunge Luft hang med knugende Vægt over Jorden. Havet lød i Stilheden, som drog en Skare tungtlæssede Kærrer ad en skærvet Vej langt, langt borte.

Hun luded fremover under Gangen. Klitterne laa med Uvejrets skyggende Haand over sig.

Som hun naaede ud paa Stranden, rulled den første Torden ind. Det lød fjernt Og man kunde følge Lydbølgerne hen over Havfladen. Det var ikke til at høre, om det var paa Bunden af Havet, der gik Skred . . . . eller et Sted mange Mil borte fra, hvor hun stod. Saaledes vælted Buldret sig fra Himlen til Havet og fra Havet til Himlen.

I næste Nu sprængte Lynet en lysende Kløft i den sorte Luft, saa synlig, som var det et Fjeld, der spaltedes.

Hendes Blik nagled sig fast til Baaden, der skød indover under stærke Tag.

Men Bodil holdt ikke Tag med de andre, saa hun . . . .

Da det næste Brag fulgte, var det, som hun slap Aaren og lod den slæbe i Vandet, medens hun bøjed sig sammen paa Toften. Da tog Niels Klitten begge Aarerne, og der var saa stille, at man kunde høre de kraftfulde Tags Gned mod Toldene.

Langt ude faldt Regnen. Som fine Sugetraade slæbte den i Havet. Hvor Solen stod, havde Bygen en gullig giftig Farve, der syntes Hjertet i det himmelsvævende Dyr.

Hun gik ned til Havstokken. Havet fik en begsort Farve. Kun Brændingen lyste frem . . . .

Da Baaden skured mod Stranden, satte hun Kurven og gik dem til Hjælp.

Bodil sad sanseløs paa Toften. Hendes Ansigt var ligblegt. Og Øjnene stirred stive og fulde af Gru.

Konen rørte ved hendes Arm og fik hende i Land. Der stod hun sitrende i hvert Lem, kroget og med Fingrene vredet i sit Sjal, medens de bragte Baaden op og fyldte Kurvene med Fisk. Hvert Brag gik som et Stød gennem hende. Naar Lynet kløfted Himlen, stod Trækkene i hendes Ansigt hvidblaa og stivnet af Rædsel. Det var, som evned hun ikke at holde sig oprejst, men maatte kaste sig paa Jorden og krybe som et skrækslagent Dyr.

De saa ængstelig til hende. Hun var tordenræd, vidste de.

Da de spændte Kurvene over Skuldrene for at gaa hjem, gik Faderen til hende.

— Trower do, te do ka taa 'en, bet Bodil, spurgte han. Ejsen ska æ gjan.

Hun bøjed sig mekanisk, og han hjalp hende Kurven tilrette.

Tavse gik de op, foroverbøjet under Byrden, ligesom dækkende sig for Regnen, der nu havde naaet Land og faldt saa tung, at de kunde høre Draabernes Slag og se, hvor de huled i Sandet.

Bodil fulgte langsom efter. Hendes Gang var vaklende, som sansed hun ikke sine egne Skridt.

De saa tilbage mod hende og gik langsommere, for at hun kunde følge med.

Da vælted paany et Brag ned fra Himlen, saa de formelig følte Jorden ryste under deres Fødder. De stansed med Nakkerne duvet, som vilde de vare sig for Slag.

Det lød, som et Bjerglandskab ramtes af Jordskælv. Som Bjergene brast sammen om dem .... Man kunde høre Blokkenes buldrende Fald og følge Skredene ned i Dalene.

Bodil gav et Skrig, pressed Hænderne for sit Ansigt og segned ned paa sine Knæ. Hun bored Ansigtet ned i det regnvaade Sand, som var hun

berøvet enhver Sansning. Kurven vælted frem over hendes Hoved, saa hun sank om og blev liggende sammenkrøbet og med dirrende Lemmer.

Med ængstelige Blikke gik de hen til hende. Niels Klitten tog hende varsomt i Armen for at rejse hende. Han hørte det stønne i hendes Strube. Men hun kunde ikke rejse sig.

Da løste han Kurven og løfted hende op.... Konen kom til og hjalp ham. Og med Armene om hendes Liv ledte de hende hjem.

Drengen fulgte dem. Hans Øjne hvilte fulde af Uhygge paa Søsteren.

Uvejret laa saa mørkt over Landet, som faldt Natten paa, og Regnen stod i strid Strøm fra Himlen, saa de var dyngvaade, inden de naaede Huset.

Der krøb hun sammen i Stuens mørkeste Krog....

Medens de satte sig om Bordet og fulgte Uvejrets Gang over Kystlandet.

Plantagen begyndte som et lavt krybende Buskværk vester i Heden. Saa løfted den sig Tomme for Tomme østerover, til den laa som en jævn skraanende Bakke med en Kam, hvor den stansed.

Der stod Fyrrene med deres røde Stammer og lyste mod Morgenens Sol. Den rustfarvede Al sprængte lyse Flækker i den mørke Bund, saa det tidlige Gry syntes at tænde Brand i den lave Skov.

Lidt fra Plantagen spændte en Mose sin gyngende Grund over Bunden af en bred Lavning. Somren havde hvidsvedet dens Flade. Saa den laa som en Mark føget til af Støv.

Der gik en Drift „Høweder“ og græssed.

De havde traadt sorte snirklede Stier over Mosen. Deres Klove suged det sorte Dynd op Skridt for Skridt.

Dem var det, Per Klitten var sat til at vogte.

Naar han laa oppe i Plantagen, havde han Landet for sig, som det bredte sig i sine dunkle Farver og i sin alvorsfulde Ro. Han kunde se

Gavlen af Gaardens vestlige Længe bag Hævningen paa den anden Side Mosen. Og Vejen, som den kom støvhvid østerfra lig en hængende Bro over de brede Banker.

Paa de stille Sommerdage kunde han høre Storkens Knæbren hjemme fra Gaarden, Frøerne i Mosen, og Landsbyklokkens fjerne Klemten, naar Solen øste sit Guld over Egnen.

Da steg ogsaa den hvide Em op fra den mosede Bund og gled for selv den svageste Vind op over Bakken.

Saadanne Dage gik han stille om og vogted Kvæget eller sneg sig til smaa Strejftog ind i Plantagen, hvor han kendte hver Rævehule og Fuglenes Skjul.

Men naar Vejret blev sludfuldt, laa han inde under Fyrrene og drømte Dagen bort.

Da hændte det, at hans Øjne blev tunge af Alvor og hans Væsen saa underlig stille. Han kunde sidde længe og følge Skyggerne fra de jagende Skyer hen over Mosen. De kom og kom ustanselig op ude bag Heden.

Hans Øren kunde gribes af Blæstens Sus i det naalede Løv. Til han pludselig lagde sit Hoved lyttende mod Jorden .... Da syntes han at høre Havet, som han havde ligget derhjemme i Klitten og lytted til dets Drøn, der fik Landet

til at skælve Mile ind. Da blev Blæstens Sus i Fyrrene til Stormens Sang over Havet . . . . Han hørte dens Hvin mellem de sandede Høje, saa de knygende Skyer rejse sig fra Stranden . . . . og kendte et ruskende Tag i en skælvende Mur.

Men løfted han Hovedet, stod Fyrrene der med de vindhærgede Grene og de krogede Stammer og stred mod den bidende Blæst med deres nøgne Bryst.

Da suged det gennem ham af Ensomhed og Længsel.

Han havde faaet Brev fra Hjemmet, hvor Bodil fortalte, at de havde faaet Baad . . . . og i sine Tanker fulgte han dem paa Havet.

Det var paa anden Sommer, han gik her som Høwerdreng. Han maatte ud at tjene, da Faderen forliste sin Baad . . . . Og snart var den Tid inde, da der igen skulde fodres paa Stald. Bag Bakkerne lød allerede den hvæssende Lyd fra Leen. Nede i Mosen samled Fuglene sig til Træk. Stæren var kommen fra Byens venlige Haver. Svalen fra Bondens Lo og det lune Tagskæg. Medens Storken øved det nye Kuld paa de engfede Flader.

I store Flokke kredsed de hen over Mosen, drog sine Skygger efter sig ud over Bakkerne og de negsatte Agre.

Da vidste han, Fisketiden snart var inde. Da blev der travlt i hvert Sted derude under Klitten....

Saa var det en Nat, han rejste sig af sin Seng inde i Kamret, hvor han sov sammen med en gammel Røgter. Fra Halmen tog han en Bylt Tøj og sneg sig lydløst af Gaarde.

Han gav sig ikke Tid til at følge Vejen uden om Mosen og ind gennem Plantagen. Men satte lige paa.

Skyerne jog frem over hans Hoved. De kom vesterfra, saa han .... fra Havet.

Og han gav sig trøstigt til at vandre ud under den glidende Himmel og over den vejløse Hede.

Han kunde ikke blive der længre, saa fik det gaa, som det kunde. Der var Bønderknægte nok til at vogte Høweder .... Han vilde bruge Havet ligesom sin Fader og de andre derhjemme. Vilde de ikke have ham der, vilde han vandre videre til Købstaden, hvor han vidste, Kutterne holdt til.

Maanelyset flød ud over Lyngen som en hvid Flod, hvori han vaded frem Skridt for Skridt.

Først da Dagningen brød frem, og han saa sig i en fremmed Egn, faldt der Ro over ham.

Husene laa fjernt fra hinanden, saa man ofte ikke kunde se fra Sted til Sted. De var lave og knuget af Trøstesløshed, syntes han, som de laa der mellem Lyngbakkerne og med fattige sol-

svedne Agre rundtom .... Saa han gik deres Vej forbi.

Han søgte at stille sin Sult ved Bær i Heden, drak af de spinkle Bække, der havde levet Somren over og hvilte sig i Lyngen, der hist og her stod høj og busket i hundrede Aars Vækst.

Til han atter lod Solen lede sig Vej. Den drog mod Havet ligesom han.

Som han saaledes vandred paa anden Nat, fornam hans Sanser pludselig en fjern Mindelse, som Vinden bar med.

Han stansed og stod længe og vejred den friske Luftning .... Saa lagde han sig paa sine Knæ og trykked Øret mod Jorden.

Jo, jo, det var Havet ....

Han sprang op og løb frem, løb saa han snubled i den stridbare Lyng. Til han saa Klitternes blaaligdunkle Bræm træde frem under Himlen, der hvælved sig lys over det mørke Land.

Det var, som hver Lyd talte et Sprog, han kendte. Og hans Bryst blev usigelig fuldt af Jubel.

Da han naaede ud paa Stranden og saa Havet for sig, følte han som den, der har vandret ude i lange Aar. Ethvert Spor af Træthed og Sult var borte.

Længe blev han staaende naglet fast af Glæde

uden at flytte sig for Skodvandet, der skylled op om hans Ben. Hans Sind havde kastet alle Lænker, nu han havde Havets store Verden for sig.

Saa gav han sig til at vandre Nord, hjem mod Huset.

Da han naaede Baaden nordenfor Stenøret, følte han sig usigelig stolt. Han gik rundt og rundt om den. Talte til den .... til sig selv .... og om Havet.

Han satte sig i den og stirred længselsfuld ud over det mørke Dyb.

Blot han nu maatte blive hjemme og hjælpe sin Fader .... Han blev siddende til Natten skred, og Maanen drog sin hvide Vej efter sig.

Da gik han op gennem Klitten til Huset.

Det laa lavt og mørkt. Stilheden indefra naaede ham.

Han listed rundt om det .... stansed ved Døren og for det lave Vindue. Men han turde ikke ....

Saa blev han sørgmodig og gik op paa Bakken ligeved, hvor man kunde se over Havet og vidt over Egnen.

Han saa Lanternerne lyse derude, som fortalte om Skibenes Færd. Først da han saa, der tændtes Lys i Frammerset, listed han sig tilbage i Klitten frysende og klam af Duggen ....

Der fandt Niels Klitten ham paa sin Vej til Stranden. Trætheden havde tvunget ham i Søvn paa den nøgne Jord.

— Hwa' æ de' dæ, Per .... Huen æ do kommen hær?

Han fik ham paa Benene.

— Æ vil et tjen Faar .... æ vil hjæm aa fesk, svared han og saa forknyt op.

Han skælved, saa han knap kunde staa stille.

— Æ do rændt a di Tjænst, Baan? ....

— Ja, æ vil et vaagt Høweder længer. Æ vil o æ Haw lisom I anner ....

Han søgte at samle sig, medens han saa fra Bodil til Broderen, der stod bag Faderen og bar æsede*) Bakker paa deres Hoveder.

— Æ do blewen towle, Knæjt, hwem ka saan ræen fræ si Husbond og si Gjarning.

Men saa saa han, hvor forkommen han var, og han føjed til:

— Følle mæ hjæm aa faa not warm, te do et blywer syk ....

Og de gik tilbage til Huset, hvor Moderen ikke blev mindre forbavset.

Men Per svared kun:

— Vil I et haa mæ, saa gor æ wider te æ Kjøwstæj aa taar mæ æ Kutre ... faa æ vil et tjæn.

*) agnede.

Hun skænked ham en Kumme koghed Kaffe og fik ham i Alkoven, de lige havde forladt.

Saa lod de ham skaansomt have Ro, som forstod de ham vel . . . .

Der vilde jo blive Brug nok for ham til Vinter . . . . hvis hans Husbond vilde give ham fri.

Medens Leen sang Høstens Kvad til Ende, tog den evige Blæst sin brede Vej over Landet.

Den kom vaad og stridbar fra sin lange Færd, jagende vor lyse Sommer. Den gik saa mægtig over Landet, at hver Busk og hvert Træ stod hældende mod Øst.

Den flade Strand blev et vigende Skel mellem Landet og Havet. Fra hver Høj stod der skærende Hvin som fra et svunget Sværd. Og Dagene blev tunge og graa af dens saltvaade Aande.

Da kom Fugletrækkene ned langs Kysten. I Uger blev de ved at drage hen under den jagende Himmel. Gæssene og Svanerne paa deres Vej fra Nord . . . .

Inde i de flade Fjorde, hvis stormslagne Siv bar Høstsolens gyldne Draaber i sine skæggede Aks, holdt Strandfuglene til. I store Flokke fløj de fra Bred til Bred og fyldte Luften med deres Skrig. Til de pludselig en Dag letted med et tusindvinget Sus som en vaagnende Vind.

Da laa Stilheden tilbage . . . .

Men de lange Høstnætter igennem blev deres

Skrig ved at lyde ned, som var Luften pakkende fuld af vingede Skarer.

De blev ved at komme og komme som en endeløs vandrende Hær, saa Kystlandet laa til ud over Høsten som Fuglenes Vej fra Nord til Syd.

Naar de var borte, da holdt Vinteren for Døren . . . .

En Nat stod Niels Klitten oppe under Bakken og spejded over Havet.

Han stod i Læ bag Kammen, saa Stormen gik hen over hans Hoved. Den kom med saa voldsomme Stød, at det til Tider var, som gik der Skred under hans Fødder.

I Huset var der tændt Lys bag et Par Ruder. Det rødlige Skær svæved nede i Mørket, der var saa tæt, at intet Omrids øjnedes.

Han stod der længe med sammenknebne Bryn og med Stormens Raab i sine Øren.

Saa gik han nogle Skridt op, til han stod paa Toppen. Hans Skikkelse spændtes i en Bue. Fødderne søgte stædig Fæste i det løse Sand. I hver Fold af hans Klæder bed Stormen. Og han stemte sit Bryst mod den, som stod han midt i en strid Strøm.

Hans Øjne veg ikke fra Havet.

Nede i Huset blev Frammersdøren aabnet.

Konens Skikkelse stred sig ud i Stormen. Hun klemtes mod Muren af den rasende Vind, der tog Tag i Huset, som vilde den bære det med sig.

Hendes Hoved var rettet lyttende frem. Hun holdt Sjalet sammen om sine Skuldre. Saa arbejded hun sig frem med vadende Skridt, tiltvingende sig hver Fodsbred.

Henne under Bakken fik hun Læ. Hun pusted tungt, da hun gik op, medens hendes Hjerte slog hastige og ængstelige Slag. Det var paa tredje Nat, at han gik derude i Klitten fra Mørket faldt paa. Først i Dagningen vendte han hjem, udmattet, og lagde sig uden Ord.

Hun havde ikke spurgt ham ud om noget, men fulgt ham med en anelsesfuld Angst. Naar han havde sovet, gik han stille om. De saa ham Gang paa Gang staa paa Bakken og spejde over Havet.

Nu vilde hun spørge, om hun skulde vaage for ham. Det havde hun gjort før . . . .

Men da hun naaede op paa Bakken, var han borte. Han var gaaet ned paa den modsatte Side, knapt to Favne fra hende. Men Mørket laa saa tæt, at der ligesaa godt kunde være Mil mellem dem.

Hun blev staaende der en god Stund, saa gik hun langsomt ned og tilbage til Huset.

Hun maatte stemme sine Knæ mod Muren for at vriste Døren op.

Hun satte sig ved Ildstedet og gav sig til at læse i en gammel Postil mod ondt Vejr . . . .

Naar Vinden kasted sig mod Huset, saa hun fra Tid til anden med urolige Øjne mod Døren.

Imedens var Niels Klitten naaet ud til Havbakkerne. Der maatte han famle sig frem, krybende fra Top til Top. Naar han løfted Hovedet over Kammen, saa han Brændingens kogende Fos neden under sig i Mørket. Havet stod saa voldsomt ind, at det til Tider brød mod Brinken med en Kraft, saa Sprøjtet stod favnhøjt over Kammen og sendte Byger af Skum indover. Og der gik Skred ved Skred i Bakkerne, saa han maatte vare sig vel, medens han arbejded sig frem.

Hvor en Smuge aabned sig mod Havet, stod Sandet i Knog, saa han næsten ikke kunde aande. Hans Klæder blev tunge og vaade af den havmættede Vind, og han smagte Havets Salt paa sine Læber.

Fra Tid til anden kasted han sig i Bakken for at hvile.

Da kunde han føle Brændingens Slag under sig, saa en svimlende Fornemmelse tog ham som den, der vandrer paa en flad Strand og gribes af Angst for, at Havet skal løfte sig og skylle over Landet.

Der kom en Følelse over ham, som var der en Afgrund lige ved hans Fødder, og at Havet af en eller anden uudgrundelig Naade stansed kun faa Favne fra ham og sank i Jorden.

Saa satte han sig pludselig over Ende og løfted Hovedet lyttende mod Stormen. Hans Øjne stirred store ind i Mørket. Medens han trykked sine Haandflader haardt mod det vaade Sand.

Der lød for hans Øren Skrig fra Havet. De kom igen . . . . igen . . . . igen, som bares de ind af brede susende Vinger lavt over hans Hoved.

Han var ikke i Tvivl længere . . . . Den første Nat, han stod paa Bakken, kom de. Og han vidste, naar de hørtes tredje Gang, var der Folk i Havsnød.

Han rejste sig og arbejded sig videre nordpaa, til han stansed bag Kammen af en høj Bakke.

Ret der ud for havde Havet engang for lange Tider siden kastet et Skib ind. Naar det var sket, vidste han ikke. Men det havde været i hans Farfaders Tid, og medens hans Fader var Dreng . . . . Paa en Vragstump havde tre Mænd holdt sig fast i tre lange grufulde Vinterdøgn. Deres Nødskrig havde lydt ind . . . . til de toges af Havet, der var saa voldsomt, at ingen Hjælp kunde ydes.

Hans Blik syntes at drages mod et bestemt Punkt derude, og der var en saa stor Stilhed over ham, at Hjerteslagene fik Lyd trods Stormen. Han saa Bølgerne løfte sig fra Dybet, som blev Natten gennemsigtig om ham. Som ved et Lyn saa han for sig de tre Ansigter blaalig stivnet af Gru og Lidelser dukke frem, hvor han vidste, Havet havde taget dem . . . .

Stormen fik Lyd for hans Øren. Hver Bølge tømte sin Stemme deri. Der kom Skrig stærkere end nogen menneskelig Strube kunde give. De syntes at bæres ind fra Bølge til Bølge, som skylled Havet alle de Liv op, det havde taget . . . .

Da saa han en Sø skyde op lige for sine Øjne. Der gik et svimlende Sug gennem ham, som sank han ud i Havet. Og han følte Bakken skride under sig. Alle hans Sanser blev med et vakt. Hans Hænder fik Greb i nogle Marehalmsrødder, og Knæene stemtes mod, saa han fik Fæste. Medens Favne af Bakken skred ud i Brændingen.

Et Øjeblik stod han skælvende. Hans Fødder skred i Sandet, og han veg tilbage Skridt for Skridt.

Han famled sig ind mellem Klitterne uden at søge Vej, snublende i Klittjørn og over knygende Sandpulder, som vilde han fly Havet. Medens han gennem hver Nerve følte, hvorledes de seje

Rødder havde givet sig for hans Tag, som vilde de briste og lade ham følge Skredet.

I en vigende Bue arbejded han sig frem for at naa Huset. Men eftersom han gik, stilnedes det i hans Sind, og hans Skridt søgte atter ud mod Havbakkerne . . . .

Da han naaede en af Toppene, blev han var en Lanterne ret ud for sig. Dens Bevægelse tegned Bølgens Form paa den bælgmørke Nat.

Han anspændte sit Syn. Skibet var endnu i Drift. Det vilde støde paa Nordkanten af Stenøret, saa han.

Saa løb han saa hurtig, han kunde, hjem til Huset. Vinden fulgte ham i et Sug gennem Døren, saa Talgpraasen slukkedes, og de slumrende Klyneglød er lyste frem gennem Asken.

— Æ Knæjt faar stræw sæ te Kre Kong aa sej te, dær æ en Straaning o æ Stjenør, sagde han.

Konen fik tændt ved en Fyrrespaan og fulgte ham ind i Stuen. Han stod ved Alkoven og rusked Drengene vaagen.

— Per, I faar ræen te Kre Kong aa sej te, dær æ en Straaning o æ Stjenør, gentog han.

Hun gik hen paa Siden af ham og løfted Lyset mod Drengenes Ansigter, medens hun skotted op mod ham. Hun saa kun det drivvaade

Skæg, og at Huden var skuret rød og stram af Vejret.

Ogsaa Bodil tørned ud.

— Vil do et haa not waarm Kaffe, Niels, spurgte hun.

— Næj de' faar wænt, Muer.

Fra et Skab i Sengevæggen tog han frem et Par Begfakler og en vindsikker Lygte. Drengene skyndte sig uden at spørge. Deres Øjne hvilte alvorligt paa ham, medens han tændte Lygten.

— Do holder dæ nok klar mæ waarm, Muer, sagde han saa.

— I ska sej te 'en var eno i Drewt, da æ saa 'en.

Og han gik. Gennem Vinduet kunde de et Stykke følge Lygten, der svinged for hans Skridt og lyste over Jorden . . . .

Da han naaede Havbakkerne, var der intet at se. Han stod længe og stirred ud, hvor han vidste, Skibet maatte være.

Da slog et rødt blafrende Blus frem af Mørket. I et nu skar Vinden det over, slukked det ud, men det kom igen ligesom flyvende Flammer.

Han søgte Læ og tændte Faklerne. Stilled sig saa frem paa Bakken og svang dem i Ring over sit Hoved. Stormen rev brændende Beg-

draaber med sig og dryssed dem ned ad Skraaningen, hvor de stille brændte ud. Og han blev ved at svinge dem, til han kun holdt de glødende Staver i sin Haand.

Et Par Timer senere kom der Lys frem nede paa Klitvejen.

Bodil stod ved Vinduet i den søndre Gavl og saa dem, som de svinged ud fra Bakkerne. Hun raabte det til Moderen ude i Frammerset: at nu var de fremme.

Hun kom til Vinduet. Og de blev staaende og fulgte Lysene, der langsomt bevægede sig op over Sletten . . . .

Da de naaede op til Huset, tog de hver en Skaal varmt Øl og stilled sig ud ved Vejen.

De traadte først frem af Mørket, som Lygteskinnet strejfed dem.

Mændene gik i Læ bag Baaden, medens den varme Drik bødes fra Mand til Mand. De stod med Ryggen mod Stormen og bøjed Hovederne dybt, medens de drak.

Fra Lygterne faldt der et blankt Strejflys over deres Olietøj. Støvlerne traadte med tung Vægt i Gruset. Og Mørket gjorde Skikkelserne større af Omfang.

Kresten Konge kom hen til Konen. Han løfted

sin Lygte i Vejret, medens han bøjed sig ganske nær hende.

— Niels æ wal o æ Straan, Mari, raabte han.

Hun greb ham fast om Armen.

— Han haar wæt dær æ hiel Næt.

Hun nikked ivrigt med Hovedet, som troede hun ikke at blive hørt.

Bodil var gaaet nogle Skridt nærmere Hestene, der stod prustende af Anstrængelse. En Haand rakte hende Skaalen tilbage. Først ved dens Berøring blev hun var, at det var Martin. Han kørte det forreste Spænd.

De kunde ikke se hinandens Ansigter, og dog steg Blodet hende til Kinderne. Hans Haand lagde sig fast om hendes, og der gik en talende Tavshed mellem dem .... Da raabte Kresten Konge an, og han slap.

De fire Spænd holdtes til. Hestenes Prusten slængtes ud i Stormen. Mændene satte Skuldrene til og tog Tag. Deres Raab viste, hvad det gjaldt.

Et Stykke borte satte Kresten Konge i Følge med en anden ret paa. Medens Baaden maatte følge Vejen, der vred sig træls og i sindige Sving ind imellem Klitterne for at naa Stranden længere nord.

De saa Niels Klittens Lygte ude i Havbakkerne.

Han gik sønder, kunde de se. Da han blev dem var, vented han, til de naaede frem.

— Den stoer o æ Yderkant .... Æ tøwes, te æ ka se 'et Bræk dærued.

Niels Klitten raabte Ordene ind i Øret paa Kresten. Hans Blik søgte at trænge gennem Mørket.

— Haar de git Kjending, spurgte han.

Vinden rev Lyden fra hans Læber, saa de maatte gaa i Læ bag Bakken.

— De haar blusset tre Gaang .... Æ tøwes aasse, æ haar høt Skrig, som sku dær aal wæer gowen nowen væk.

Saa gik de nordpaa.

Niels fulgte dem et Stykke, men gik saa atter sønder.

Da han naaede ud for Stenøret, gav han sig til at søge fra Smuge til Smuge. Hvor han kunde, vaded han ud i Havstokken, saa Skodvandet fossed om ham. Og han gik søgende langs de brede Driver af Skum, Brændingen dynged op.

Maaske kunde Havet bære Folk ind ....

Længere sønder fandt han Vragtømmer, saa Skibet maatte være Vrag.

Først i Dagningen blev Baaden klar til at gaa ud. Uden at unde sig Pust spændte Mændene Redningsbælterne paa hverandre.

De stod med Ansigterne vendt mod Havet i dyb Alvor. Revlerne lyste gennem Dæmringen, saa de kunde følge de stampende Brod et Stykke ud.

Kresten Konge tog sin Plads ved Roret.

— Saa faar vi prøw, Folkens, sagde han med indesluttet Kraft.

Deres Opsang lød dumpt og fast ind til dem, der stod tilbage i Klitterne. Saa tog Sugsøen Tag .... Et Par Gange skimtedes Baadens Omrids lodret i den hvide Brod, som skulde den kastes kæntret i Stranden. Og Mørket lagde sig imellem.

Sønder kom der Folk frem rundtom paa Bakkerne og vented paa Dagningen. De fraadende Kamme lyste frem længere og længere ud, som rakte de Haand mod Dagen.

Da blev Skroget synlig under de hvide Bræksøer. Rigningen vred sig ud af Dæmringen ligesom Træer i Taagen. Man saa, Mesanmasten var gaaet over Bord.

De stod i Smaaklynger og spejded efter Baaden. Kvinderne stod stovt blandt Mændene. Det var ikke til at se, hvem der havde Mand med derude.

Jens Konge kom frem i Klitvejen. Sønnekonen havde ham under Armen. Han slæbte møjsomme-

ligt sin Fod efter sig i den sandede Vej. Han vilde helt ud i Havbakkerne, saa det tog Tid, inden de naaede frem.

Dagen lagde sig graa og knuget under den skyspændte Himmel, der syntes at trykke Landet ned bag Havet.

Baaden kom ridende op mod Stormen. Hver Gang den tog Sø, saa man den tydelig. Til Tider syntes det fraadende Hav at lukke sig over den . . . .

Da kunde Kvinderne tabe Fæste mod Stormen, som veg Kraften af deres Knæ.

Nu blev Folkene ogsaa synlige ude i Rigningen. Skibet krænged stærkt styrbord over. Sejlene hang flænset fra dets Ræer og kaldte milevidt over Havet.

Som Baaden kom nærmere, saa man enkelte klyve højere tilvejrs og vinke og vinke . . . .

Paa Havbakken, hvor Jens Konge kom frem, gik Folk til ham. Hans krogede Skikkelse luded stærkt. Han trykked Stokken dybt i Bakken, og Fødderne traadte og traadte for at staa imod.

Hans Blik veg ikke fra Baaden.

— Di æ wes kommen wal norle . . . . Æ trower et, te di ræker 'en, sagde han.

Folkene gentog hans Ord Kresen rundt.

Han havde selv i sin Tid ført Baaden . . . .

Efter en timelang Tavshed føjed han til, som havde han lige talt:

— Næj, di ror 'en et op .... Di æ blewen træt, di ka lisaa gjan gi sæ øwer no.

Hans Øjne saa med en Myndighed, som havde Stormen strøget tyve Aar af hans Sind.

— Æ Hæjst æ wal kommen tebaags .... Aa Kresten kommer wal et i Beknøw faa fresk Kaael?

En høj Mand med et Par rolige, beslutsomme Øjne bøjed sig frem mod ham.

— Næj, Jens Kong, lisaa wes som do aaller haar manglet Folk i di Baaed.

— Wal, Per Dieg.

Noget efter stod Baaden mod Land. Da de Skibbrudne blev det var, skreg de. Skrig, Stormen flænged sønder, saa de kun naaede klatvis ind.

Mændene søgte ud i Havstokken, hvor der var bedst at lande, rede til at hjælpe, hvis noget skulde komme paa. Men Søen satte Baaden helt op under Havbakkerne. Mange Hænder tog Tag, da den tørned, og uden Tøven blev den læsset paa Vognen og kørt nord.

Kvinderne og Ungfolkene stod i Klynger Vejen op. Skrigene blev ved at komme og komme som fra store Fugle, der fløj hen over deres Hoveder. Et Sted nær eller fjern i Klitten døde de hen.

Inden Baaden naaede frem, faldt Stormasten....

Stormen slynged deres Dødsskrig ind. Kvinderne vendte Ansigterne bort og mumled Herrens Navn. En kort Stund kunde man følge deres Kamp for Livet....

Mænd løb op langs Havstokken og spejded, om Havet skulde skylle nogen ind.

I Fokkemasten sad kun tre Mand tilbage. Vraget var brækket midtskibs, saa hver Sø sled sin Planke ud, som vilde de æde det Bid for Bid...

Da kom Niels Klitten frem sønder i Bakkerne. Han havde hele Tiden holdt sig borte fra Folk. Nødskrigene havde ogsaa naaet ham.... Men da Masten faldt, gik han nord.

Fra en af Toppene saa han Baaden paany arbejde sig ud over Revlerne. Og han blev staaende og fulgte den....

Da skete det pludselig, at en Brodsø ramte den og tog alle Styrbords Aarerne. Et Øjeblik saa det ud, som var den fortabt. Men da Søen rulled væk, kunde man se Folkene sætte sig tilbage paa Tofterne og skifte Bagbords Aarerne mellem hverandre.

De vilde ikke give sig.

Han maalte Afstanden mellem dem og Vraget. De vilde ikke naa derud denne Gang heller.... Nej, de vilde ikke.

Saa søgte hans Øjne Folkene paa det sønderslagne Skib. De klynged sig til Masten, der raged over Havet som et Træ over en Stormflod. De ytred ikke længre noget Haab, men sad med Ansigterne mod Land.

Med et sænked han Blikket ret ned i Bakken, som fulgte hans Tanker deres . . . .

Jo, han vilde prøve det.

Saa gik han langsomt ned, grundende for hvert Skridt, gik raskere og raskere til, ud paa Redningsvejen, hvor man atter kørte Spændene sønderpaa.

Der var mange Folk med. Han søgte sine Sønner mellem dem. De fulgte ved Siden af Martin.

Han gik lige til dem.

— Hør Dræeng, æ I ræd faa aa følle jer Faar, spurgte han.

Hans Stemme lød dæmpet.

De saa spørgende paa ham, som forstod de ham ikke straks. Mændene kom til og stilled sig tæt om dem.

— Æ Sjø haar taaet djær Styrbords Aarer, saa de maa i Land ijen, forklared han. Waa Baaed legger saan, te ka vi kom a Land, maa vi ku row 'em op . . . , Dær æ wes et lang Tied ijen, saa la wos et tøw, Dræeng.

De blev med et tankefulde. Saa syntes Trækkene i deres Ansigter at røbe, hvad der kunde ske.

— Æ I ræd, saa faar vi la 'et wæer, sagde han og saa fast paa dem.

— Næj, vi æ et Faar, svared Per og skød knøset sit Hoved i Vejret. Wal, Wolle?

Mændene rokked sig urolig, som vilde de gaa imellem.

— Æ tøwes, do faar betænk dæ en Kjæn, Niels Klitten, sagde den, der stod ham nærmest. Ka do faaswaared aa sæt di Baans djær Lyw te o den Maaed.

Niels saa paa dem.

— Dær æ wal et nowen a I anner, dær vil følle mæ.

— De' æ Galmandsgjarning, Niels Klitten, svared en anden.

— Mi Baans si Lyw haar æ maat waaw manne Gaang faa de dawle Brøe . . . . saa ka æ wal aasse faaswaared, nær de' gjælder anner djær Lyw.

Han tog Vej til Havet, og Drengene fulgte med.

Nogle af Mændene kom et Stykke bag efter dem. Martin gav Tømmen fra sig og fulgte.

Da de gjorde Baaden klar, traadte han hen til Niels Klitten.

— Do ka waal haa Brug faa jen te, spurgte han.

— Dæ, Martin?

— Ja, æ vil gjan følle dæ.

Han betænkte sig et Øjeblik og svared:

— Wal da, Martin . . . wal da.

Da de saa, det skulde være, gik nogle af Mændene til for at hjælpe dem Baaden ud, om det var muligt.

Niels Klitten stod agter. Hans Øjne fulgte Bølgerne, som de kom ind. Den niende plejed at give Vej ud. Da svang Drengene sig op. Som en Mur brast Brændingen ned lige for dem, saa Mændene veg tilbage. Men Niels Klitten slap ikke. Et Øjeblik saa det ud, som tog han et afsindigt Tag med Havet. Skodvandet fossed om hans Bryst og trued med at kaste ham og Baaden tilbage i Stranden . . . . Men før næste Sø brækked, laa den klar af Brændingen.

Mændene saa undrende til.

Da det rygtedes sønder, stimled alle sammen ude i Havbakkerne.

Kvinder tog deres Børn ved Haanden og gik bort. De vilde ikke se det . . . . Mænd løb nord for at være saa nær som muligt, naar det skete. For det kunde ikke gaa godt.

Jens Konge blev staaende tavs, da man bragte ham Budet, at Martin var med. Ane stod tæt ved ham. Hun vred sine Fingre fast i Sjalet,

som knuged hun sine Hænder hjælpeløst mod sit Bryst.

Hans Haand rørte svagt ved hende.

— De' æ aa fræst Guj, mi Baan, sagde han.

Men ikke et klagende Ord kom over hendes Læber.

Redningsbaaden var ved at søge Landing, da man derude blev det var. Og de roede nord i Thjilen *) for at være ved Haanden, om de skulde naa tilbage.

Paa Bakken ved Niels Klittens Hus stod Konen og Bodil. De saa Baaden, som den kom frem over Revlerne.

Deres Ansigter lyste blegt mod den stormgraa Dag. Konens Hænder var i rastløs Bevægelse. Hendes Læber mimred, som hvisked hun for sig selv. Fuld af Anelse og Uro havde hun været .... men at det skulde blive dette .... Hun mærked ikke, at Bodil gik bort. Inde i Stuen kasted hun sig paa Knæ med Ansigtet mod Slagbænken og hulked højt. Et Navn trængte sig frem i hendes Jamren .... Den lyse Sommernat, da hans Læber vakte det frydefulde Savn i hende, strømmed nu som selve Livet til hendes Hjerte.

Det maatte ikke ske .... nej, det maatte ikke

*) Vandet mellem Revlerne

ske, bad hun. Og tryglende vred hun sine Hænder. Hvert Minut kunde Havet tage, hvad denne Stunds Smerte fødte i hendes Bryst.

Hun gemte sig ind i Alkovens dunkleste Krog, graved sit Ansigt ned i Puderne, som vented hun hvert Øjeblik det Budskab, der maatte faa hendes Hjerte til at stanse . . . .

Under stærk Spænding saa man Baaden kæmpe sig ud til Vraget. Ingen af de Søer, som løfted sig paa dens Vej, ramte den. Paa hver Bølgetop kom den frem som en stor Fugl, der fløj fra Klippe til Klippe bort over Havet. —

Søfolkene krøb ud i Fokkeraaen og fik med Besvær en Line kastet til. Søen vasked op om dem, saa de ofte blev helt borte, medens de fired sig ned.

Redningsbaaden søgte ud for at følge dem ind over Revlerne.

Folkene stimled sammen, hvor de maatte lande.

Det var et Guds Under, om det gik godt . . .

En Stund senere satte Brændingen dem frelste paa Land.

Drengene blev siddende paa Tofterne med Hænderne spændte om Aarerne, som kunde de ikke slippe. Søfolkene var sunket sløve sammen, nu Livet var frelst. Folk hjalp dem ud af Baaden og ledte dem op gennem Klitten. De gik ravende, som vilde Knæene hvert Øjeblik knække

sammen. Hovederne hang med Hagerne mod Brystet.

Martin og Per tog svimlende i Rælingen, da de steg ud. De vilde hver have taget sin Aare, men deres Arme sank døde ned.

— Ka I sjæl Dræeng, spurgte Niels Klitten.

Han syntes rolig, som intet var sket. De nikked: de vilde gaa selv.

Saa tog han Wolle, som ikke rørte sig fra Toften, og bar ham op i Klitten.

Kresten Konge kom hen til ham.

— Han faar wal blyw we wos te imaaen, sagde han. Te I haar wal lang hjæm.

Og han gik opover og hjalp Folkene med at bringe Baaden i Huse.

Niels Klitten fulgte efter med Drengen paa sin Arm og Martin og Per lige bag sig.

Hans Skridt blev tunge af Træthed, eftersom de gik, og hans Øjne saa ret ned.

Jens Konge og Ane var forude . . . .

Den gamle havde ikke ytret et Ord om det skete.

En Stund senere stod han fremme i Salsdøren.

Ude over Havet var Stormhimlen sprængt, saa den blaa Luft lyste frem hist og her. Det tunge Skydække drev bort over Landet, og Solen brød frem i Dagen.

Ud fra Klitterne kom en Vogn. Nogle Mænd fulgte tavse ved. Og Hestenes Muler hang lavt mod Vejen.

Jens Konge fulgte dem med Øjnene op til Gaarden.

Det var to Lig, der allerede var drevet i Land.

— Æ Haw hæwner, bette Baan, mumled han og stavred om til den vestre Port.

Den følgende Morgen bar en stille Dag over Kystlandet.

Højderne nær og fjern stod med skarpe Linier i den køligblanke Luft. Langs Klitternes buede Drag ranked Marehalmen sine fine Straa. Lyngen og Graariset løfted deres Blade tunge af Dugdraaber over Jorden som talløse smaa Hænder, der hver holdt sin Perle mod Lyset.

Klitlærken svang sig fra Høj til Høj og hilste Morgenen med sine Triller. Alt, hvad flyve kunde, drog tilhavs. Vildænderne kom med den første Sol paa deres Vinger. Og Havmaagerne skreg i Dæmringen langs Stranden af Fryd og Hunger.

Ude hvor Skibet stod, satte Dønningen Brod. Men der raged kun nogle sønderslagne Planker over Havet.

Saa vidt Øjet rakte, laa Stranden sort af Vragtømmer. Og Brændingen blev ved at bære ind og bære ind, som gav Havet sit Rov tilbage . . . .

Folk traadte stille over Tærsklen ud i den

fredstemte Dag. De blev staaende i Døren med Arme tunge af Hvile. Medens deres Øjne søgte lyttende ud i den morgenfriske Luft.

Der hvilte en tanketung Stilhed mellem Husene, som bar Dagen de samme Tanker ind i de lave Stuer. Der lød ikke Larm noget Sted fra. Kun Havets evige Røst toned ind som en Lyd, der saa nøje var stemt ind i deres Sjæl, at deres Øren ikke længere hørte den.

Oppe i Klitgaarden vented man Lig. I Løbet af Natten var der skyllet fire ind.

Jens Konge sad i Storstuen og slapred sin Morgendrik ned. Hans Hoved luded frem over Bordet. Og han lod ikke til at agte paa noget om sig.

Ane stod i Frammersdøren og saa paa ham.

— Do æ wal et skidt, Gammelfaaer? Haar do et sowet wal i Næt? .... Æ tøwes, te do æ saa unle faatrøkt.

Hun gik ind og satte sig paa Bænken hos ham.

— Aa jow, svared han.

— Haar do hat wond Drøm?

— Haar do mi Baan, afviste han.

Han saa et Øjeblik spørgende op paa hende.

— Næj, æ haar et.

Saa stopped han sin Pibe og sad stille hen.

— Huen haar æ Folk 'et dærind?

— Di haar sowet æ hiel Næt, saa de' haar wæt en Fornywels, svared hun.

Saa traadte Martin ind. Med et Smil strakte han sine Lemmer efter den sunde Søvn og hilste Godmorgen.

Jens Konge rejste sig og gik frem om Bordet.

— Do faar wied de', Knæjt, faa en aanen Gaang si Skjyld, te hær te wos æ dær en gammel Taael, som sæjer, te man hverken ska wæer frøgtsom hæller faawaaven .... Do we wal et, te dær æ not, dær heder, æ Haw hæwner .... De' war en Wonder, te de' gik wal i Guer .... men ingen ka wied, hwa' dær føller ætter.

Han stavred ud af Stuen.

Ude i Loen gik Kresten barhovedet og med underlig stille Trin og sysled. Over nogle Fiskekasser lagde han en Stige, Sidefjælen af en Vogn og nogle Planker.

Jens Konge stansed i Lodøren og tog Luen af, før han traadte ind.

Den klare Dag laa graa og lydhør under det straatækte Tag. Op mod Muren laa de to Lig fra Dagen før dækket med et Sejldug. Deres Støvler stak underlig store frem. Og over det lerstampede Gulv havde Havvandet bredt sig i mørke udflydende Striber.

Jens Konge blotted den enes Ansigt .... dækked det saa igen.

Hans Hænder tog varsomt, og i hans Øjne hvilte der dyb Vemod.

— Vi faar dem wal nok aal te Hues, sagde han.

— Ja, Guj giw de', Faar.

Da man kom med Ligene, bares de ind og lagdes Side om Side, saa de stod i en Række over Gulvet.

Ingen sagde et Ord ....

Det var unge Folk. Den ene hel Dreng. To bar Trolovelsesringe paa deres Fingre. Det røde Guld lyste sælsomt i det dunkle Rum og fortalte, hvad de stumme Læber fortied ....

Man blev en Stund staaende i Døren. Stilheden var saa stærk, at man hørte hver Draabes Fald mod Gulvet .... en for en .... eller to og to .... eller mange paa een Gang .... Hvad der leved i denne Lyd, kunde de ikke sige. Men det var, som bar den Sorgen ind fra fjerne Steder, fra Mennesker, hvis Tanker endnu fulgte disse fremmede Søfolk paa deres Færden....

Uden Larm lukked Kresten Lodøren.

Men der blev ved at komme Folk til Gaarden for at hilse paa de stumme Havgæster .... Og alle hørte de det samme.

Ogsaa de tre frelste vilde se deres Kammerater. De gik fra den ene til den anden og nævned deres Navne og Stedet, hvor de hørte hjemme . . . .

Op paa Dagen gav en Hund sig til at tude for Lig. Den stod med Snuden i Vejret uden for den vestre Port, saa den uhyggelige Lyd trængte gennem hvert Rum i Gaarden og ind i Husene.

Martin gik ud og jog den bort. Men den kom igen og havde flere i Følge, saa baade Ane og han fik nok at gøre med at holde dem fra Gaarden. Natten igennem holdt deres Tuden Folk vaagen . . . . Den følgende Dag bandt man dem hjemme for dog at give de Døde Ro.

Havet bar endnu tre Lig ind. De sidste kom Dagen før Begravelsen. Mange Mil kystlangs ventedes der endnu paa to. Men de kom ikke.

Grandekonerne hjalp Ane med at klæde dem og lægge dem i Kiste.

Ungpigerne gik i Klitten og skar Klitroser, Tjørn, Graaris og Lyng og bandt Kranse til hver enkelt af dem.

Det blev en graa Dag, da de fremmede Søfolk skulde i Jorden. En strid Blæst bar en isnende saltvaad Havgus ind over Kysten. Den hang som en skiden mørk Taage rundt om alle Høje, spændte over det øde Land, saa Fol-

kene, som de helligdagsklædte kom til Klitgaarden, syntes at bære dets Tungsind med i hver Fold af deres Klæder.

Der holdt ni Vogne paa Rad.

Ved Porten og inde i Gaarden samledes man. Hver Familie holdt sig for sig og blev staaende og vented, hvor de havde stillet sig.

Niels Klitten, hans Kone og Bodil stod uden for Porten, som følte de sig fremmed i Gaarde. Han holdt sit Blik sænket, og der sporedes en usikker Holdning over hans Skikkelse. Folk syntes at holde sig afsides, og kun faa kom og rakte dem Haanden, som Skik var.

Konen havde en svær Salmebog under Sjalet. I hendes Øjne brødes Dagens Andagt med den Ængstelse, som spores hos Kvinder, der frygter Ufred blandt Mænd.

Da de tre Søfolk saa Niels Klitten, gik de hen og trykked deres Redningsmands Haand. De havde indberettet Begivenheden til Rhederiet, og baade han og Drengene vilde modtage en Belønning.

Hans Læber bevægedes lidt, som vilde han svare. Men da han saa op og mødte deres Øjne, tav han.

Før man bar Kisterne ud, blev Fadervor læst, og man sang en Salme.

Nogle af Gammelfolkene fik Plads paa Agefjælene. Og det lange Tog kørte fra Gaarden i sindig Skridtgang ad den sandede Vej, der slynged sig mellem Husene og sønden op, hvor Kirkegaarden laa.

Efter den sidste Vogn fulgte Kammeraterne, Kresten Konge, Ane og Martin, og bagest i Følget kom Niels Klittens.

Hestenes Hove, Hjulene og Folkenes Trin fik ikke Lyd i den bløde Vej. Klitternes mørke Høje lukked sig snart om Fiskerlejet, hvis straatækte Tage bar Landets Farve. Lyngen gled frem under den tunge Luft som en sort Flod, der bar sit Lands Tungsind med.

En halv Mils Vej oppe laa Kirkegaarden. Et fattigt Kapel med vejrslagne Sten hæved sit Kors mod Vejen og over den øde Egn, der først Mil inde fik Gaarde og Huse .... og Sognekirke. Flyvesandet havde dynget sig mod dets Mur.

Kun nogle Pæle indrammed den indviede Jord. Og Marehalmen groede strid over Gravene, som Vinden og Sandet havde jævnet ud. Kun et Kors, en fattig Sten eller en vissen Krans viste, hvor de laa .... Ikke en Blomst kunde finde Trivsel i den golde Jord.

I en Fællesgrav skulde de fremmede Søfolk

hvile. I en Jord, der gemte mange af dem, hvis Liv Havet havde taget, og om hvis Navn og Hjemsted, der aldrig bragtes Bud til deres Grave.

Salmesangen toned dyb og vægtig fra deres Læber, da Kisterne var sænket ned. Da de tav, og Præsten traadte frem, stod de saa andagtsfuld stille som Stammerne i Skoven.

Martin kom til at staa nær ved Bodil. Saa længe Prædiken vared, syntes de ikke at bemærke hinanden. Han stod med Luen mellem sine Hænder og stirred ned paa Kisterne. Hun havde sit Hoved gemt helt inde i Sjalet . . . .

Men da Begravelsen var til Ende, og man havde givet Haand til Præsten og hverandre, holdt han sig til hende.

Følget spredtes langsomt ad Veje og Stier. Saa mange, der kunde, kørte Vejen tilbage.

Niels Klitten og Kone tog en Sti ret nord, som de og deres havde traadt tværs gennem Hede og Klit. Martin og Bodil kom et Stykke bagefter.

Han fulgte med uden at sige et Ord, som skulde han samme Vej. De gik langsomt. Han ude i Lyngen og lod hende have den fodsmalle Sti.

Hans Blik flakked fra Tid til anden op langs Højskraaningerne. Lyngen stod i spredte, knudrede Buske, der bar skimlet grøn Lav. Han

kunde høre hendes Trin mellem sine egne. Hun gik med Armene under Sjalet, der strammed om hendes Skuldre, og saa stille, som lytted hun til noget fjernt.

Stilheden blev saa stærk mellem dem, at de troede, den ene kunde høre den andens Hjerteslag. De havde en Følelse, som leved deres Sjæle uden om dem og meddelte sig til hinanden. Men han kunde ikke finde et Ord at sige . . . .

Da rørte hans Haand pludselig ved hendes Arm.

— Bodil . . . . sagde han.

Hans Haand slap med det samme. Men hendes Arm gled ned.

— Bodil, gentog han.

De stansed . . . . Og han tog beslutsom hendes Haand og saa fast paa hende. Da løfted hun sine Øjne mod ham. Han saa ind i dem. De var dybe som en Brønd. Og han lagde Armen om hendes Liv og kyssed hende . . . . og kyssed hende . . . . De satte sig paa en Lyngtue. Og Tankerne begyndte at føre Ordene til deres Læber.

— Æ æ kuns en fatte Pieg, Martin, sagde hun stille, som havde hun tænkt paa det længe. Æ trower et, te di Faar og Gammelfaar vil tøwes om mæ.

— Æ æ et te Sinds aa bry mæ not om djær Mening i den Saag, ka do wæer betrøg o, svared han.

— Aa saa æ di Faar aa mi Faar wes et saa hiel wal sindet mod hinaan.

— De' ska vi et kom te aa undgjæld faa .... Æ ska sej dæ, æ vil ued aa sæjl lisom Gammelfaar haar wæt i si ung Daw. Aa nær æ kommer tebaags, ska æ nok sjæl bestæm, hwem dær ska wæer mi Kuen .... Do haar wæt i mi Tanker li fræ æ Gilddav a, bet Bodil, aa aaller ska de' blyw aant.

De sad længe og saa ud over Højene, der laa lavt og knuget under den tunge Luft.

— Den Daw do tow mæ Faar aa mi Brø're o æ Haw, laa æ hjæm aa bad faa dæ, fortalte hun og søgte at se dristigt paa ham. Æ haar et ku faaklaaret mæ, huerfaa do tow mæ.

— De' war jo di Faar, Bodil, aa dær war jo Brug faa jen, da ingen a di anner vilde.

Noget efter rejste de sig og gik Haand i Haand ad Stien. Han fulgte hende helt frem til Huset.

Skumringen fyldte mer og mer den mørke Dag.

Bag Klitten, hvor de stansed, saa de, der var tændt Lys i Stuen.

— Do ska snaar se mæ ijen, Bodil, sagde han og kyssed hende, før de skiltes.

Han blev staaende og saa efter hende.

Saa tog han Hjulvejen hjem.

De sad alle i Storstuen, da han kom. Jens Konge i sin Stol ved Bilæggerovnen. De andre om Langbordet.

Han hængte Luen fra sig ved Døren.

— Do har nok hat laang Wej, sagde Kresten.

— Ja, æ haar de'.

Han satte sig paa Slagbænken.

— Vi ska maaskje haa helle Nielses si Dætter te Gaarde, spurgte han.

Martin rejste sig med en Bevægelse, som fik han det for trangt i Stuen.

— De' ska æ nok swaar dæ o, nær de' blywer Tied, sagde han og gik ud.

— Vi faar wal see de', bemærked Jens Konge.

Der lød noget i hans Stemme, som fik Ane til at se hen paa ham.

Men hans Øjne fulgte Martin tildørs.

Der faldt en sort, strid Regn. Blæsten satte den i Byger mod Ruderne, saa man kunde føle det dyngvaade Vejr ind. Natten og Dagen havde den varet. Og nu i Aftenkølingen stod den paa, som vilde Himlen tømme et Hav over Jorden.

Inde i Stuen stod Niels Klitten og ordned Bakker.

Han spændte Linerne over nogle Knager, der sad i Tværbjælken under Loftet, saa Anglerne var rede til Esning*). Han behøved ikke at strække Armen for at naa Loftet, saa lavt var der.

Ved Bordet var Per blundet hen. Wolle laa inde i Alkoven og sov. De havde været paa Havet den Dag.

Døren til Frammerset stod aaben. Der var Konen og Bodil i Færd med at gøre Fisk i Stand.

Paa en Stol lige for dem brændte en Talgpraas. Og paa Ildstedet gløded nogle Klyne under en snærrende Kjedel. Skinnet fra Talgpraasen slikked grisk i Blodet paa deres Hænder og gød

*) Agnsætning.

en blank Tone over Knivsbladet, hver Gang det fra Fiskens Bug blinked ud i Luften.

Der var lunt inden Døre. De havde Aftenhvilen over sig, som de sad der og sysled med Dagens sidste Gerning. Bodil med Hovedet bøjet som den, der vogter vel paa sine Øjne. Hendes Hænder tog ferm i Arbejdet.

Moderen havde set hende staa paa Bakken, trods Regnen, og stirre drømmende over Havet og hørt hende Dagen igennem nynne en gammel Vise om en Knøs, der drog ud og blev borte fra Hjem og Kæreste i mange Aar . . . . Hun havde selv sunget den i sin Tid. Saa hun tænkte sit.

Fiskedagene gav god Fangst. Hun sad og regned efter: gik Vinterfiskeriet godt, kunde Niels Klitten faa Baaden betalt ud, og det kommende Aar bære tryggere Kaar til Huse. Den Belønning, Søfolkene havde talt om, kunde maaske lægges hen . . . . For Manden maatte have en sværere Baad. Den, han havde, var den ringeste paa Stranden.

Den gav ikke Tryghed nogen Stund . . . .

Hun saa bag Bodil ind paa ham. Han stod med Ryggen mod Døren og bevæged Hænderne sindig fra Angel til Angel.

De var bleven saa følsomme for hans tavse Væsen, at der blev stille i Stuen, hver Gang

han traadte ind. Det havde ogsaa berørt hende ilde, at Folk paa Begravelsesdagen havde holdt sig borte fra dem . . . . Hun havde længe sat sig for at snakke med ham derom, men det blev stadig ikke til noget for hende.

Der hørtes Trin udenfor. Og der blev banket haardt paa Døren.

En høj Mand bøjed sig ind under Karmen og hilste:

— God Aften og Guds Fred.

Han havde en dyngvaad Kappe over Skuldrene. Øjnene skinned blanke fra det regnvaade Ansigt.

— Go Awten, svared Konen og saa undersøgende paa ham. Æ dær vejfaarens Folk i saan Wejle.

Hun rejste sig og gav Plads.

Niels Klitten kom frem i Døren.

— God Aften, Niels Klitten, kan du gi mig Ly for Natten.

Han gik hen og gav ham Haanden.

— Hwa' æ 'et et æ Prædikant. Æ tøwes jo nok, te æ sku kjænd ham ijen, sagde Konen.

Hendes Øjne strejfed fra ham til Manden, som vilde hun granske hans Ansigt.

— Hwes do vil taa te Tak mæ, hwa' vi ka byed, saa valkommen, svared han og stilled sig igen ved Arbejdet.

Den Fremmede hængte sin Kappe ved Døren, spændte sin Rygsæk af, gik til Ovnen og gned sine Hænder varme.

Per vaagned og saa nysgerrig paa ham. Medens Konen skyndte sig at sætte Mad paa Bordet.

— Haar do wæt nord hiel den Tied, spurgte hun.

— Ja .... og nu tænker jeg paa at snakke lidt med jer igen.

Bodils Øjne fulgte ham gennem Døren.

— Er det alle dine Børn, Niels Klitten?

— Ja, de' æ de' ....

Han satte sig ved Bordet.

— Hvad hedder du?

— Per Klitten, svared Per og skubbed sig hen langs Bænken til Frammersdøren.

Wolle vaagned og kigged nysgerrigt ud. Saa skød han Fødderne ud af Alkoven, listed ud paa Gulvet og fulgte efter Per ud i Frammerset.

— Ja, wæsgue, den ka wal træng te not, dær æ ued i saan Wejle, bød Konen.

De stod og keg ind paa ham, medens han folded sine Hænder. Konen satte sig atter ved Arbejdet. Og Niels Klitten blev staaende tavs og spændte Linerne over Knagerne. Hans Øjne søgte ikke ud over hans Hænder.

— Der har nok været Forlis her, spurgte Prædikanten.

— Ja . . . . der gik jo manne Folk hen.

Missionæren saa op paa ham, men Niels Klitten flytted ikke sine Øjne.

— Jeg vilde gerne ha været her før Begravelsen, men jeg var kommet for langt nordpaa, til jeg kunde naa herned til den Tid.

Hans Øjne vedblev at følge Niels Klitten . . . .

Hans Kinder blussed i den beklumrede Luft af Klynos, Fisk og Olie, der laa tungt under Loftet.

— Jeg har ogsaa hørt om din Bedrift, Niels Klitten . . . . Den er spurgt mange Mil kystlangs. Jeg har længtes efter at tale med dig om den Sag.

— Da æ de' et not, te æ bryer mæ om aa snak mæ anner om, trower æ.

Hans Hænder stansed. Der blev med et saa stille i Huset, at hver Lyd udefra kunde høres ind.

— Jeg skal heller ikke spørge dig om din Mening . . . . men kun minde dig om, Niels Klitten, at naar Herren lader den Slags Ting ske, er det ikke uden Hensigt . . . . Det er ogsaa bleven mig fortalt, at vor sidste Sammentræf ikke lod dig helt uberørt.

Konen kom ind og tog af Bordet. Der var noget fjendtligt i det Blik, hvormed hun maalte

ham, da hun traadte over Tærsklen. Hendes Mund var sluttet, som havde hun sin Mening rede.

— Forsøg en Gang at se klart paa Tingene Niels Klitten .... En saa skrøbelig Baad som din naar ud over Brændingen og frem over et saa svært Hav, som det var den Dag. Og det trods Redningsbaaden, der har tolv Mand, intet kunde udrette. Du, der kender Havet saa godt, ved ogsaa, hvad tre Drenges Kræfter betyder og en Baad som din .... Intet! .... Og dog naar du ud og bjærger tre Menneskers Liv fra den visse Død .... hvem tør tro paa, at det skyldes Tilfældet, Skæbnen, eller hvad de Vantro nu vil kalde det .... Nej sandelig, nej, Niels Klitten, det skyldes kun alene Guds naadige Vilje. For mig staar det som en Undergerning, Gud har ladet ske for at give dig og dine herude et levende Billede paa sin Almagt og sin Naade.

Konen og Bodil var kommen frem i Døren. Niels Klitten gik hen og satte sig paa Bænken fjernest fra ham.

— Naar Herren lader saadan noget ske, da har han ikke blot den kær, ved hvem det sker, men ogsaa alle de, for hvem han lader det ske!

Han tav og betragted dem nøje. Men de løfted

ikke Øjnene og var saa stille, som sad de i Kirken.

— Jeg kunde ønske at læse for jer, sagde han saa.

Og han gik hen og tog en Bibel frem af sin Rygsæk og bad dem sætte sig om Bordet.

Drengene gik bag i Stuen, hvor der var dunklest, og blev staaende stille med store iagttagende Øjne.

Kun Konen saa gentagne Gange op paa ham. De faste Træk om hendes Mund slappedes, saa ogsaa hun sad andagtsfuld og hørte. . . . .

Først da Wolles Aandedrag røbed, at han sov, kom Missionæren i Tanke om, at det var Folk, der trængte til Hvile efter en slidfuld Dag. Og han slutted med at bede en Bøn: At Herrens Naade maatte holde sit Indtog i dette Hjem.

Konen redte paa Slagbænken til ham. Anden Plads havde de ikke. De slukked blot Lyset, medens de klædte sig af . . . .

Før Morgen stod Niels Klitten op og gik ud. Blæsten var taget til, saa de kom ikke paa Havet.

Da Konen en Time senere hented Klyne i et Skur ved Huset, fandt hun ham der i Færd med at save Planker ved Lyset af en Talgpraas.

— De' æ svær, huer do æ tidle o Færd, Faar, sagde hun.

Hun stabled Favnen fuld af Klyne og saa til ham. Han mumled blot et uforstaaende Ord til Svar.

Op paa Formiddagen spændte Missionæren Rygsækken paa. Han vilde til Fiskerlejet og snakke med Folkene der. Han skulde nok se indenfor igen. For han tænkte at blive der paa Egnen en Tid.

Han gik ud til Niels Klitten.

— Nu skal du ha Tak for Husly og god Forplejning, sagde han.

Hans Øjne tog fat, hvor de slap sidst.

— De' ska dær et takkes faa . . . .

Niels slap Saven og stod og rokked uroligt frem og tilbage.

Der var noget træt over det vejrbidte Ansigt.

— Æ vil ejsen gjan haa taalt en Kjen mæ æ Prædikant, sagde han. Haar do et not der imod, ku æ maaskje følle dæ o Vej.

Regnen vared ved endnu. Den var bleven støvfin, saa Luften syntes et sivende Væde. Synskresen naaede ikke ud over de nærmeste Høje. Ude over Havet stod Taagen. Den drev ind som en Damp langs Havfladen.

De stod ved Vinduerne og saa dem følges ad bort.

— Æ trower, te Faar æ we aa blyw helle, sagde Per.

Han fik ikke noget Svar . . . .

De gik længe uden at tale. Niels Klitten med tungt daskende Arme.

Taagen drev ind og lagde sig om dem hvid og vældende som en sænket Sky. Tilsidst saa de kun den smalle Strimmel Vej, deres Fødder fulgte.

— Hwa' æ vil taael mæ æ Prædikant om, æ et saan li te aa sej. Æ haaed for nowen Tied sien saan onle Drøm . . . . De' war æ Næt ætter mi Baan aa Kre Konges Knæjt aa æ bjærred di tre Folk djær Lyw.

Han løfted ikke Hovedet, medens han talte.

— Æ saa en hvidblow, waad Dow kom flywen ind fra æ Haw. Den blew we aa krees aa krees om mi Huee, som haaed 'en Boj te mæ dæruedfræ . . . . Aa æ Næt dæro saa æ 'en ijen . . . . Æ haar et ku slip 'en a mi Tanker. De' stuer faa mæ, som sku 'en sej mæ not . . . . No ætter æ haar høt æ Prædikant taael saa skjøn, haar æ tænkt mæ som den jenneste Tyning o den Boj, den haaed te mæ, ku wæer . . . . te Guj haaed skjænked di sølle Minisker, som drowned, Fred i djær Graw. Aa de vil ejsen wæer skjøn aa wied, tøwes æ . . . . faa man ka jo aaller wied, hwa' di ka wæer faa nowen . . . .

— Ja, Niels Klitten, det er sandt nok. Men

tror du ikke ogsaa, Gud kunde ha sendt dig Bud om, at han har dig kær .... ha sendt dig Tak for din menneskekærlige Handling for Eksempel.

Niels Klittens Skikkelse blev tungere og tungere. Hele hans Holdning røbed, hvad der foregik med ham. Missionæren saa gentagne Gange paa ham.

— Sig mig, hvad tænkte du, da du gik ud med Baaden?

— Hwa' æ tænkt .... De' haar æ saamæn et ku faaklaaret mæ sjæl .... Æ ku wal et gjør aant. De' saa jo ued te, aal Folk sku gow wæk aa saa war 'et, som not drew mæ te 'et, not, som fik mæ te aa glem baaed mæ sjæl aa mi Baans djer Lyw .... Aa sand æ 'et, te de' war en Mirakl, te vi kom lewen i Land ....

Han stansed. Hans Skikkelse syntes at knuges mod Jorden.

— Hwes Guj haar mæ kjær, som do sejer, saa maa æ da ku faa Fred i mi Sind aa blyw glad we den Naaed, han haar wist mæ .... Æ haar aal mi Daw wæt en stuer Sønder ....

Missionæren lagde sin Haand paa hans Skulder.

— Har du bedt Niels Klitten.

— Ja, æ haar ....

— Paa dine Knæ? .... Kun i Ydmyghed

naar man at blive hørt af Herren, og vi maa bede og bede, til han hører os . . . . Lad os bede sammen, Niels Klitten.

Han tog hans Haand og lagde sig paa Knæ, hvor de stod.

Niels Klitten fulgte langsomt hans Eksempel og bøjed sig dybt mod Jorden. Der var en saa stor Andagtsfuldhed over ham, som var det for selve Guds Aasyn, han bøjed Knæ . . . . Hans Hænder vred sig haardt i hinanden. Og han laa saa stille, som vented han, hvert Ord skulde aabenbare ham alt . . . .

Da de rejste sig, var han tavs. Og nu vedblev Missionæren at fortælle ham om Gud. Den Gud, hvis Syn omspændte hele Verdnen, hvis Vilje styred alle Skæbner, og hvis Sjæl leved i alle Ting . . . .

Helt til Fiskerlejet fulgte han med. Han var underlig stille, da han tog Afsked.

— Gaa nu hjem og bed, Niels Klitten, og tag denne Bog med og læs deri for din Kone og dine Børn, saa skal jeg komme og tale med dig igen.

Det var højt paa Dagen, før han kom tilbage . . . . Konen fulgte ham med granskende Øjne, men han holdt sig ude og for sig selv Dagen til Ende.

Da det blev Aften, og de sad samlet i Stuen, rejste han sig og tog Bogen frem.

— Æ Prædikant bad mæ løes i den faa jer, sagde han og bladed op uden at se paa dem.

De sad tavse, som havde de ventet det længe. Konens Øjne slap ham ikke, medens han læste, og hun saa ud, som tænkte hun hele Tiden paa et og det samme uden at høre efter . . . .

Da de gik til Ro og Lyset var slukket, saa de ham lægge sig paa sine Knæ . . . . og hørte ham bede.

Saa en Dag kom Nordenvinden.

Per og Wolle var paa Vej til Stranden for at se til de Snarer, de stilled for Maagerne. En Fangst, Faderen havde lært dem fra ganske smaa. Naar Vintren var haard og ofte holdt dem ugevis af Havet, bragte den mangt godt Maaltid Mad til Huse og varm Fyld til deres Senge.

Som de naaede ud paa Stranden, saa de i Nord en blaaligblank Stribe skære sig ud under Himlen. Den strakte sig i lige Linje vest over Havet, saa Synskresen der syntes at ende i en Vinkel. Den løfted sig højere og højere, medens Luften fik en kølig blaa Farve som Vandet i en Vaage.

Vinden havde været vestlig. Nu blev Luften en Stund ganske stille . . . .

Et svagt isnende Pust strøg langs Stranden, døde hen, rejste sig igen, kom og kom, som en Brise leger over et Vandspejl.

Deres Næsebor vejred mod den kølige Vind. Den havde ikke den tunge, fortættede Vægt som Vindene fra Havet, ikke deres bredvingede

kraftfulde Fang, der minded om hundred Mile Hav. Det var, som den tømte Rummet om dem, saa et Raab maatte lyde med mange Folds Kraft. Og den bar en Mindelse med fra Ismarkernes tomme Øde, der fik dem til at se Vintren, som den nu lukked Vande til der Nord, Søer og Fjorde og store Have, og som den snart vilde komme herned over Landet.

Et Stykke borte saa de en Maage baske i Strandkanten. Den var i Snaren, kunde de se. Den blev ved at flyve op de to Alen, Snoren rakte.

Den halvkvalte Fugl hugged modig fra sig, da de vilde tage den levende.

— Sikken jen, sagde Per. Den æ ejsen et faaknøt.

Han gav den et Slag over Hovedet med sin Kæp, saa Blodet flød ud af Næbet. De bøjed sig nysgerrig over den og saa Livet briste inde i de smukke Øjne.

Kun nogle faa Maager kresed over deres Hoveder. Vejret var for godt den Dag. De var taget tilhavs.

Næsten en Fjerdingvej havde de Snarer. Og de gav sig god Tid, medens de drev Vejen frem.

Himlen blev isnende blaa. Nordenvinden skar skarpere og skarpere mod deres Ansigter, medens Havet mørknedes af Kulde . . . .

Da blev de var en stor Fugl fremme paa Stranden.

— Næj se da, sikken jen, viste Wolle.

— Den æ i æ Snaaer.

Som et Kors stod den over Stranden. Den havde faaet Løkken om den ene Klo. Dens Vingefang var saa bredt, at den kunde bære sig oppe lænket, som den var.

De stansed nogle Skridt fra den utryg ved at gaa den nærmere.

— De' æ en Havørn, forklared Per.

Han havde engang set en, Strandfogeden havde skudt.

Dens Vingeslag lød som Skrald i Luften. Og da de gik den nær for at slaa løs med deres Kæppe, mærked de Luftpresset fra dens Vinger.

Huj . . . . Huj . . . . Huj, lød det. Den kasted sig frem mod dem.

— Ska æ et ræen ætter Faar, spurgte Wolle.

— Næj, slow te . . . .

Per svang sin Kæp lige mod den.

Huj . . . . Huj . . . . Huj . . . . tre mægtige Vingeslag fulgte og Snoren brast. Som en Pil skød den lodret tilvejrs . . . . blev ved at stige og stige, til den ikke syntes større end en Due.

Saa drev den bort langs Kysten majestætisk stille og blev borte for deres Øjne.

— De' war da skamle . . . . Den ku vi ha faat manne Krowner faa, mente Per.

De fortalte hinanden, hvad de vidste om Ørnen . . . . Den kom fra norske Kysten, naar Vintren lagde Havet til. Nogle havde ogsaa Rede her i Klitterne, hvor de røved Lam . . . . I deres Fantasi tænkte de sig Landet nord i Havet, blandt hvis Klipper den havde hjemme, og paa hvis ubestigelige Toppe den ruged sine Kuld . . . . Dens Vinger maalte mindst tre Alen, mente Per. Den maatte kunne strække Havet paa en Dag.

Som de drev sønderpaa, fik de Øje paa Bodil og Martin et Stykke borte. I den sidste Tid var det ikke sjældent at træffe ham her nord paa Stranden eller i Klitten.

De skyndte sig hen til dem . . . .

Martin kendte ogsaa Historier om Ørnen. Den var ikke bange for at tage Kampen op med en voksen Mand, havde han hørt.

— De' var ejsen godt, te I slap wal fra 'en, sagde Bodil.

De fulgtes ad til Baaden, der stod oppe under Havbakken. Per kunde ikke lade være med at betragte sin Søster. Han syntes, hun saa saa mismodig ud. Wolle viste hende Maagen, som hendes Finger befølte over Brystet.

Martin stod og saa tankefuld ud over Havet.

— Æ de' sand, te do taar ud aa sejl te Vaar' spurgte Per.

Martin vendte sig mod ham og lænned sig til Rælingen af Baaden.

— Ja, de' æ . . . . Æ haar taalt mæ mi Faar om 'et. Nær æ Vinterfeskeri æ te Æen, taar æ astæj.

— Æ haar læng tænkt o de' sam . . . . Æ æ kommen tiedsnok hjæm . . . . Faar æ blewen saa helle, te han legger aa beer o si Knæ fræ Maaen te Avten, saa de' æ en Plaaeg aa see. Læng waar 'et wal et, faer han aasse begjønder aa præg faa vi anner mæ . . . . War 'et et te saa stuer Faatræd faa ham i Vinter, rejst æ mæ de' sam. Men te Sommer taar æ o æ Kutterfeskeri, saa faar 'et gow som de' ka . . . .

— Do sku skam dæ not Per, sagde Bodil.

— Ka gjan wæer, men hværken Muer heller æ tøves om de' Helleskaw. Siest vi war o æ Haw, fik han wos i Land en Tiem faer de anner faa en puesfuld Blæst si Skyld. Not vi aaller haar regnt faa not faer . . . . Han faar wal aasse dæ helle, bet Bodil.

Martin saa paa hende. Hun stod med sænket Hoved uden at svare, som følte hun hans Blik.

Wolle kom op fra Stranden.

— See sikken lang Taarm, viste han.

Han vikled en lang Tangtrevl, som han havde fundet, af sin Haand.

Per tog i den ene Ende.

— Den æ wal tyw Aalen.

Martin mente, han havde set dem endnu længere.

— Faaleen Daw fandt æ en Hawplant. Den war mindst lisaa høw som mæ sjæl, aa haaed Blaaed saa stuer som en Skræp aa æ Stam war lisaa bøjle som en Svøb.

— Ja, der maa wæer dyw Vand, huer saan not grower, sagde Per.

— Æ haar høt, te der baaed sku wæer Bjærg aa Dal i æ Haw lisom her o æ Land. Aa Kløwter saa dyw, te man et haar ku maalt æ Bund.

De vendte Blikket ud mod Havet. Stranden drog kun et smalt Skæl mellem dem og det. De var lige saa hjemmevandt derude, naar de sad paa Toften i deres Baad med Aaren i Haanden, som Sletteboen paa Ryggen af sin Hest. De kendte Vindenes Tegn og Strømmenes skiftende Veje . . . . Fiskenes Vandringer ind fra Dybet. Og Bankerne, hvor de var at finde. De kunde sige med urokkelig Sikkerhed, hvor de havde fem, ti eller tyve Favne Vand . . . . Hvad Havet havde lært deres Fædre, lærte det dem. Deres Sanser var knyttet til det med samme Baand

som Dyrenes til de vilde Skove . . . . Og deres Længsel droges altid mod dets fjerne Strande.

Men ude hvor Havet blev dybt som Himlen var høj, hvor de store Tangskove laa duvende for ukendte Strømme som Engens Græs for den myge Vind, hvor Havplanterne dækked deres Blade over Fiskenes Yngel og klædte bundløse Kløfter . . . . der stansed Kystboens Tanker. Paa Stranden fandt de mellem Aar og Dag de sælsomste Ting derudefra. Ting der bar Bud til dem om Havets hemmelighedsfulde Verden . . . . Solen var ved at ende sin lave Vandring over Kystlandet. Helt nede i Sydvest bredte den et stærkt gulligt, sviende Skær langs Havets Rand. Medens Stjærnerne begyndte at tændtes i Nord, endnu før Skumringen vandt frem.

De fulgtes op gennem Klitten. Der tog Martin Vej sønder. Han trykked Bodils Haand, inden de skiltes. Hun var bleven saa tavs . . . .

Inden han naaede hjem, stod Himlen i et Hvælv af Stjærner. Nordenvinden strøg hen over Landet blank og skærende som en Klinge.

Den havde slaaet Vintrens Porte op og drog paa Gæstning til sine Lande.

En Nordoststorm bragte en af de følgende Dage Sne. Den føg ned saa tæt, at Dagen inden Døre knap ejed Skumringens Lys. Landet laa skjult bag dens tykke Mur. Og i Havkanten, den Strimmel, man kunde se, stod Havet graasort og grødet.

Bag hver Høj føg Sneen i Driver, saa vidt Bakken gav Læ. Sønden ved Niels Klittens Hus rakte den til Tagskægget, saa de maatte ud og skovle fra Vinduerne.

Inde i Klitterne søgte Faarene sammen i Flokke. Hele Dagen strejfed de om paa Flækkerne, hvor Lyngtoppe, Graaris og Klittjørn hist og her raged op. Hungren og Kulden drev dem brægende fra Sted til Sted, uden de kunde finde Vej til Husene . . . . Hen mod Skumring kasted de sig udmattet i Læ bag en Bakke med Kroppene tæt sammen og Hovederne ned mellem hinandens Sider.

Sneen føg ind om dem og lagde sig tættere og tungere henover deres Rygge. Fra Tid til anden løfted en Hovedet, rysted sig og bræged

ængsteligt op mod det onde Vejr .... som kaldte de. Saa blev der stille, medens Sneen voksed sammen i Drive over dem. Ud fra alle Dale og Smuger kom den fygende, som havde den travlt med at dække ethvert Spor .... til Bakken stod bred og tyst lig sine Søstre.

Da Vejret lod til ingen Ende at vilde tage, gik der Folk ud for at lede dem op.

Niels Klitten bad Sønnerne gøre sig rede, for de havde fire Faar i Klitterne.

Per og Wolle skulde tage Vejen til Fiskerlejet for at spørge der, medens han selv gik øster.

Konen bad dem passe godt paa ikke at komme bort fra hinanden.

Det var ikke til at se Vej frem inde i Klitterne. Ofte traadte de forkert og gik i Driver til Halsen, saa de maatte vælte sig op .... Det blev en haard Gang.

De holdt sig forsigtig ved Siden af hinanden og saa sig nøje om.

Over Sletterne stod Sneen i et Knog. Bag hver Lyngtop eller Graaris lagde den sig i lange hvide Riller, der huledes af Vinden. De kunde se Sneen danse derhenover som fygende Sand ad Stranden.

De brugte næsten to Timer for at naa Fiskerlejet og gik indenfor i Klitgaarden. Udenfor

Døren banked de Sneen af hinanden. Den havde fyldt hver Fold og hvert Læg og sad i Skorpe om Halsklædet.

Ane fik dem indenfor i Stuen. De maatte puste lidt og drikke en Kop varm Kaffe efter en saadan Tur, sagde hun. Og de skubbed sig beskedent ind paa Bænken nærest Døren dampende af Anstrengelse.

Martin og Karlene var ude at lede, fortalte hun. De skulde nok sætte deres i Huse med, hvis de fandt dem.

Jens Konge sad i Stolen ved Bilæggerovnen med store Halmsko paa.

— Huen staar 'et te hjæm, spurgte han og mønstred dem skarpt.

— Jow Tak saaval, svared Per.

De sad stive og slapred Kaffen i sig for at komme afsted.

— Han ser ud te aa wæer en fremle Knæjt, den Per Klitten, bemærked han, da de var gaaet . . . .

De forlænged Hjemvejen et Stykke indover. Stormen fik de ret imod, saa Sneen stopped Næse og Øren. De holdt sig saa nær sammen, at de lige kunde skimte hinanden . . . .

Pludselig stansed Per. Han troede at se noget bevæge sig inde i Tykningen. Han raabte til

Broderen, han skulde blive, medens han løb for at se. Hans Iver fik ham til at løbe et godt Stykke snart til venstre snart til højre, før han stansed.

Han bøjed sig ned for at følge Sporene tilbage. De var næsten allerede jævnet ud.

— Wolle, hær . . . . hær, raabte han Gang efter Gang, medens han søgte tilbage til Stedet, men da var Broderen ikke at se.

Han stod stille og kaldte . . . . Men fik ikke noget Svar. Det var, som den tykke Snemur kapsled Lyden inde.

Saa gav han sig til at søge rundtom, idet han stadig vendte tilbage til samme Plet, men Broderen var ikke til at finde.

Han blev ivrig og søgte igen . . . . og kaldte og kaldte. Til han stansed helt udmattet.

Han kunde vel nok selv finde Vej, søgte han at trøste sig. Maaske var han allerede langt fremme.

Dog blev han ved at kalde med korte Mellemrum . . . . Man kunde jo ikke vide, hvor nær man var hinanden. Til Anstrengelsen omsider gjorde ham tavs. Gang efter Gang maatte han stanse med Ryggen mod Stormen for at puste. Til Tider var han ikke klar over, om det var den rette Vej, han fulgte. Hans Øjne blev lige-

frem ømme af at se. Snart søgte han op paa en Top for at mærke sig Vinden. Snart stod han stille for at lytte, om han kunde høre Havet . . . .

Han maatte tage et stærkt Tag i sig selv, for at hans Sanser ikke skulde svigte og lede ham vild.

Det blev mørkt, inden han fandt hjem.

Niels Klitten var kommen uden at have set noget til Faarene. Han sad og hvilte sig ved Ildstedet, da Per traadte ind.

— Æ Wolle et kommen, var det første han spurgte.

Han var næsten segnefærdig af Udmattelse. Han støtted sig til Bordet og pusted Aanden fra sig i tunge Stød.

— Næj . . . . æ han et mæ dæ?

— Vi blew hen faa hinaan hær sønden.

De havde allerede siddet og ventet dem en Stund. Nu brød Angsten frem i Konens og Bodils Øjne. De gik ganske nær ham.

— Huer war 'et Baan, spurgte hun.

— Næsten saan midtvejs . . . .

— Blot han et æ gowen sæ wild.

Hun saa med et ængsteligt Blik til Manden.

— Æ trower et, te han ræker æ Vej sjæl, Faar, sagde Per. Vi faar wes ud aa søeg ætter ham.

— Do faar da hviel dæ en Kjen føst, Per. Ka hæen, han ka kom imæns.

Bodil gav ham en Stol ved Ildstedet, og Moderen skænked ham noget varm Drikke.

For hvert Minut voksed deres Uro. De vidste, hvis han satte sig af Udmattelse, behøvedes der blot en Del af den Tid, som de sad her, til at jævne ethvert Spor. De søgte at lytte sig gennem Stormen for at høre hans Komme.

Niels Klitten sad og stirred ret ned for sig med Albuerne hvilende paa sine Knæ og med foldede Hænder. Saa rejste han sig pludselig, gik ind og tog Lygten frem, tændte den og trak i Trøjen. Per gjorde sig rede og fulgte stiltiende med.

De gik et Stykke sønder . . . . Niels Klitten syntes ikke at mærke, han fulgte. Han gik med drægtige Skridt. Og hans Blik søgte ikke udover Lygtens slørede Lyskres.

Saa drejed han øster . . . . men stansed kort efter og gik ret vester mod Stranden.

Han syntes at gaa i Tanker uden at søge. Per troede at høre ham mumle højt . . . . medens hans Fod fandt Vej med stor Sikkerhed.

De fulgte et Stykke strandlangs.

Da stansed han med et, greb Per fast i Armen, som fik han en pludselig Indskydelse.

— Kom, vi ska den Vej, sagde han.

Han bored sine Øjne seende ind i Mørket. Hans Haand gjorde en Bevægelse, som vilde han stryge noget bort. Og han gik til med stærke Skridt, som havde han en bred og lige Vej for sig. Inde i Klitten bøjed han sig mod Lyset og gik søgende Skridt for Skridt.

Per fulgte ham i et Par Alens Afstand. Hjertet hamred i hans Bryst af Spænding og Anstrængelse. Hans Øjne slap ikke en af Faderens Bevægelser.

Ved en høj Bakke bøjed han sig dybere og syntes at undersøge hver Drive. Da lagde han sig pludselig paa sine Knæ, og Per saa i samme Nu Broderens Arm og Haand rage op af Sneen....

Han stod stille uden at flytte sig et Skridt og saa Faderen drage ham frem og tage ham i sine Arme. Da først traadte han til og tog Lygten. Og han maatte løbe for at holde Følge med hjem....

En halv Times Tid maatte de arbejde med ham, før de fik Livstegn frem. De gned hans Bryst og Lemmer med Sne og rulled ham i uldne Tæpper. De gav sig ikke, før de hørte hans Hjerte arbejde med sikre Slag.

Da Niels Klitten den Aften lagde sig, hørte de ham takke Gud....

Den næste Morgen var det holdt op at sne.

Stormen havde lagt sig. Per blev sendt til Klitgaarden for at spørge, om Faarene var kommen i Huse. Men de havde ikke fundet dem og var ude at lede igen. Med lange Stager undersøgte man Driverne og vedblev dermed de følgende Dage. For det var hændt, at man havde fundet dem i Live, trods de i dagevis havde ligget begravet i Sneen.

Men først ud paa Vaaren fandtes de, halvt fortæret af Ræven . . . .

Vintren drog sit lange Tog af mørke Dage over Kystlandet. Uger igennem vælded Havet sin tunge Luft ind og spændte et blysort Tag over Jorden. Saa der var trangt under Himlen som i de lavloftede Stuer.

Havet laa sort som et overskygget Vand. Og østerinde, hvor Højderne svøbtes af et blaaligt Dunkel, svandt Dagen mørk som en skumringsklædt Skov, der lukked sig om Landet.

Natten laa slumrende bag hver Høj rede til Vandring, før Solen var bag Havet.

Hvor Sneen ikke dækked, sprang Lyngens eller Graarisets sorte Flækker frem og stod i Dagheldningen som blaalig dampende Kilder, hvorfra Skumringen bredte sig over Jorden.

Bag Klitterne steg en hvidlig Røg fra hvert Hus og skar lysende Strimer i den mørke Luft.

Der var stille paa Veje og Stier. Sneen laa utraadt vidtom. Kun Ræven satte sine Spor i Kres paa Kres om Husene. Fra Mørket faldt paa, kunde man høre den gø snart her .... snart der bag de nærmeste Bakker. Saa Hunden i

Ovnkrogen spidsed Øren og knurred bidsk. — Men fra hvert Hus var der traadt Vej til Havet....

Før Mørkningen kom der Folk frem, som gik til Stranden. Gammelfolk, der havde siddet i Ovnkrogen Dagen lang og sysled med Garngrejning, slæbte sig ud til den nærmeste Klit, hvorfra de kunde se Havet. Fra den aabne Frammersdør fulgte Kvinderne dem med tankefulde Øjne.

Medens Pigerne kasted et Sjal om Hovedet og tog deres egen Vej i Klitterne .... Paa en af Toppene dukked de frem og stod drømmende stille med havdragne Blikke, til Solen var nede.

De dunkle Fladvande mellem Klitterne og inde i Heden spejled det farverige Skær. Marehalmens gulligblege Straa rødmed over sneklædte Klitter. Og i Skodvandet funkled de rullende Sten, som smykked Havet sin Bred med blændende Skatte.

Men ofte gik Dagen til Ende uden Sol.

Da syntes Folkene at vandre mere tyst fra og til Husene.

Mændene havde travlt med Garngrejning. Efter Jul skulde Vinterfiskeriet begynde.

De sad og knytted Liner og bøded Vod .... medens Kvinderne karted og traadte Rokken de Par Timer, før man gik til Ro for at sove den lange Vinternat hen.

Alle fulgte de Solens Vandring mod Syd og Dagene, som de kortnedes. I hvert Hus vidste man, bag hvilken Klittetop den en Dag vilde stanse og atter vende sig mod Nord og bære Vaaren og Sommeren ind over Landet.

Da var det Jul . . . .

Naar denne højtidsfulde Fest satte sig tilbords i Hytte og Gaard, var det, som Vintersøvnen brast i de tunge Sind, og Længslen brød sig Vej i hver Sjæl. Livets Kilder syntes at springe frem af Vinternattens Mørke, nu Solen vilde løfte Dagen højere og højere over Jorden. Hver Plante, hver groende lille Vækst viste ved sine voksende Knopper og pippende Straa, at Vintersøvnen hos dem nærede den samme Længsel . . . .

Blandt Folkene lød det, at nu skulde Dagene til at længes, nu gik det mod Vaar . . . .

En Dag under Julegildet, som Solen sluknedes over Havet, rejste Martin sig fra Bordet og gik af Stuen.

Inde fra Loen bar han nogle Knipper Lyng til den nærmeste Høj og tændte Baal.

Han blev ved at bære til og bære til, saa Luerne slog favnhøje gennem Mørket.

Alle i Gaarden kom ud. Nogle gik nær og hjalp ham. Man kunde se deres Ansigter lyse, naar de vendte sig mod Ilden.

Længe vared det ikke, før der fra Højene rundtom blussed Baal ved Baal. Flammerne svang sig ud af den kvulmende Røg, Vinden bar bort i Mørket, og lyste over Højene, hvor Mændenes Skygger gled ud og ind.

Man lyste Solen i Havet . . . . og blussed Solhvervet ind.

Martin stansed ved Ilden. Hvert nyt Baal lyste Smil over hans Ansigt, medens hans Øjne stadig søgte nord.

De maatte dog kunde se Skæret der.

Han kasted nye Knipper paa og løfted i Ilden med en Kæp, saa Vinden bar en Regn af Gnister med.

Da tændtes der ogsaa Baal der . . . . Som en ildtunget Blomst sprang det frem paa Nattens Væg.

Martin blev staaende stille, som drømte han sig did . . . .

Da Niels Klitten blev det var, rejste han sig fra Slagbænken og gik ud. Han stansed i Døren, hvor Konen og Bodil stod og betragted de mange Blus.

Saa gik han hen til Bakken, hvor Per og Wolle søgte at faa Ilden til at flamme højt som de andres.

Bodil fulgte ham med et anende Blik.

Han tog dem haardt i Armen og viste dem tilbage.

— Hær te wos, Knæjt, takker vi Guj alene we Bønnen, sagde han.

Han spredte Ilden, tramped den ud og bad dem følge med ind . . . .

Da Martin saa den blive slukket, traadte han tilbage og lod de andre skøtte det . . . .

Men Aftnen igennem blev Baalene ved at flamme. Som mægtige Fakler løfted Højene dem mod Vinternatten, saa de lyste højt over Landet og vidt over Havet.

Sønder for Fiskerlejet laa der fire Boder.

Det var rørtækkede Skraatage, der stod Side om Side oppe bag Havbakkerne. Sandet var føget til, saa det saa ud, som de var gravet ind i Klitterne.

I den søndre Gavl var der en lav, højtærsklet Dør med et Par Ruder paa hver Side. Rundtom var der rejst Galger til Tørring af Fisk. Og langs Klitterne stod høje Stabler af Fiskekasser, Blæsten dynged Sandet op om.

Det var i Dagningen.

En let Rimtaage svøbte sig om Kysten. Men som Solen fik sit Hoved over Bakkerne, aandedes den bort, og en frostblank Luft hvælved sig over Landet. Over Lyngflækkerne blomstred Krystalformer frem. Marehalmens Aks stod paa sine stive Stokke som lysende Koraller paa Havets Bund.

Hver sagte Luftning fik Landet til at bølge i funklende Lys.

Nede paa Stranden var Kvinderne i Færd med at drage Vaad. Maagerne holdt sig kresende om dem og kasted sig skrigende over Smaafiskene, der drev langs Havstokken.

I en Pram roede to Piger Voddet i en Bue fra Land, medens en tredje sad agter og skød det i Havet. De nynned sagte til Aarernes Plask.

Inde paa Stranden stod Konerne med Skørterne opkiltret til midt paa Læggene og med Hovederne svøbt tæt til. Hvor Haaret stak frem, væved Rimen fine Traade i det. Morgenen var saa frisk, at Aanden damped fra deres Læber.

Da Prammen naaede Stranden, spændte de Linerne over Lænderne og drog Voddet ind. De gik baglæns med korte stemmende Skridt. Deres spidssnudede Træsko grøfted sig dybt i Sandet.

Det var Madding til Æsning, de drog. Ved tredje Dræt havde de Kurvene fulde.

Saa slæbte de Prammen paa Land og gik op til Hytterne.

En dyb Smuge førte som Vej ud til Stranden, saa man deroppe kunde se over Havet.

De gik til hver sin Bod og gav sig i Lag med Arbejdet. Nogle ved Æsning. Andre rensed Fisk og hængte dem til Tørring paa Galgerne.

Af Kvinder at være var de faamælet. Kun nu og da skranned en og anden op. Men de brugte deres Hænder vel. Deres Bryster maalte Sundhed og Styrke. Var Landet hærget og goldt, syntes de at eje Frugtbarhed i deres Skød.

Til hen mod Skumring kunde Arbejdet vare ved. Da begyndte deres Øjne at søge Havet.

En og anden gik frem i Smugen og spejded ud, medens Gryder og Kedler sattes tilkogs over Ildstedet.

Naar Havet gav Fred, gik Tiden til Ende i dvælende Ro. Men blev Havet skrummel . . . . og de kendte Havet og Himlen lige saa vel som Mændene . . . . var de rastløse i deres Gang fra og til Bakkerne.

Da stod de i Klynger og fulgte Baadenes Flugt mod Land eller søgte strandlangs for at vise, hvor der var bedst at lande.

Bodil var gaaet ned paa Stranden.

Hun stod lænet mod Prammen og saa Baadene komme ind med Aftensolen over Sejlene.

Blikket laa dybt i hendes Øjne, der var dunkle som Havet, Skumringen sænked sig i.

Kinderne var blevet magre og Skuldrene stod kantet frem under Sjalet . . . .

Hun kunde skelne Faderens Baad. Dens røde Sejl fanged Solen som et Skjold.

Hun tænkte sig siddende til Luvart paa Toften, hvor Solen lyste ind . . . . der, hvor hun havde siddet saa ofte før med Faderens Ansigt lige for sig.

Hun følte en Længsel efter igen at være ham nær, naar Stormen rejste sig . . . .

Nej, hun vilde ikke tage fra Hjemmet, som Martin mente. Hver Dag bad hun, at hans Sind maatte forandres. Bønner, der røved Smilet af hendes Læber. For hun havde nu ogsaa lært at bede . . . .

Hun kendte den svære Havbaad, hvor han var med. Og Kresten Konges, der fulgte ligeefter. Hun kunde ikke se dem drage paa Havet en Dag, uden den samme Ængstelse tog hende. Som saa hun Havets Hunger og Guds Vrede følge i deres Kølvand.

Da Baadene naaede ind, kom Kvinderne nedover. Nogle af de yngste vinked dem i Møde.

Per og Wolle svang Luen ude fra Baaden. Det var første Aar, de laa tilhavs.

For fulde Sejl skød Baadene i Stranden. Mændene svang sig ud tunge og stive i Lemmerne. Solskæret fik Fiskeskællene paa deres Olietøj og Støvler til at flimre.

Med tunge Miner hilste de rundt og gjorde Arbejdet uden mange Ord.

Kvinderne fyldte Kurvene med Smaafisk, medens Fangsten tømtes i Kasser, der paa Vogn bragtes til Jernbanen et Par Mil oppe i Landet. I Aftenstilheden drog disse Vogne op gennem Hedevejens Haller og Slæng.

Kvinderne spændte Kurvene paa Ryggen, stabled

Bakkerne paa Hovedet og gik op for at have Maaltidet rede.

Martin stod et Øjeblik og saa efter Bodil. Hvor tynged den tunge Kurv hende ned.

Fra den Dag Niels Klitten fandt Sønnen i Sneen — Rygtet derom havde spredt sig vidt over Egnen — havde han mærket, hvor hendes Læber mere og mere blev fremmed for hans Kys . . . .

Naar Stormen holdt dem af Havet, sad han i Nøsten og vented hende. De havde ofte talt om den Tid, da de skulde være hinanden saa nær . . . . For hver Gang de mødtes, saa han, hvor Bekymringen voksed i hendes Øjne, medens hendes Sind blev tungere og mere indadvendt, saa de kunde sidde der tavse og længe uden at tale.

Naar han til Vaaren drog ud, havde han bestemt, hun skulde følge med og tage Tjeneste ude . . . .

Ind over Landet lyste det sidste Skær fra Solen, før Mændene gik af Strand, Baadlav for Baadlav, idet de tog med, hvad Kvinderne ikke kunde bære.

Deres Øjne hvilte forskende over Havet, før de gik op.

Det blev Havvejr den følgende Dag ogsaa.

Paa Stranden laa ni Baade. Hvert Baadlav

bestod af fire Mand. Kun Niels Klitten nøjedes med sine to Drenge.

De tre var kommen sejlende sønderfra. Nogle Bønder oppe bag Sandstrøget holdt en Baad paa Stranden.

De svære Skikkelser kroged sig gennem de lave Døre og fyldte Rummene med deres tunge Skridt og den skrattende Lyd fra Olietøjet.

Paa Bordet stod kogt Fisk med dampende Kartofler og Meldyppelse og vented. Drabelig blev der sat tillivs, medens Kvinderne sad langs Sengebriksen, der fyldte den ene Side og Bagvæggen, og havde Smilet rede og tjenstvillige Lader. Da kunde drøje Eder og saftfuld Spøg stryge Havets Alvor af deres Miner og faa Skranneren til at lyde og Kvinderne til at aande tungt .... og gemme Blikket til Side .... For højst skilte en Fjæl Karlens og Pigens Sovested ....

Men i den østre Bod, hvor Niels Klitten satte sig tilbords blandt Søndenboerne, blev Hænderne foldet og Øjnene sænket . . , .

Der sad Bodil i den bagerste Krog og bad med.

Under Vinterfiskeriet var der stille i Fiskerlejet.

Hvor Gammelfolkene var rørige nok, blev Hus og Børn overladt dem eller besvangrede Koner, der gik og vented, hvad Somrens lyse Nætter havde skænket.

Det hændte, de satte sig ved Vinduet med Sanserne aabne for Vejr og Hav . . . . medens Barneskraalet fyldte Stuen.

Saadanne Dage kunde en egen Stilhed komme op inde fra Land. Luften lægge sig tung og grødet over Jorden.

Medens Havet var saa stille, at man kunde følge Strømmens Gang under Land.

Da kom der Stunder saa vaarsvanger paa Liv, at den ventende Moder knuged Haanden mod sit Hjerte.

Hver Høj syntes at bøje sig lyttende mod Jorden, der laa vaagen og vented det store, der skulde komme.

Ude paa Bankerne stod Fiskestimerne tunge af Yngel og vented den Stund, da de atter skulde

mod Dybet for at kaste deres Rogn i det moderlige Hav.

Til Tider kunde Stilheden lægge sig saa lyttende over alle Ting, at man syntes at høre Evighedens Hjerteslag.

Hjemme i Klitgaarden gik Jens Konge og Sønnekonen og sysled om. De havde Høwederne at passe, medens et Par Karle skøtted Strandfogedkørslen og Transporten af Fisk.

Vintren havde taget haardt paa den Gamle, trods han stred imod med et stædigt Gammelmandssind.

Det var, som Stolen i Ovnkrogen var bleven ham fjendtligst af alt.

Der var Dage, hvor Gigtknuderne paa hans Haandled svulmed op, og Lemmerne ligesom stivned af Pine. Da gik han ikke udendørs, men stavred besværlig ved sin Stok rastløs frem og tilbage over Gulvet.

Med stor Omsorg pusled Sønnekonen om ham.

En rimet Dag, da han næsten ikke kunde slæbe det lamme Ben efter sig, kom hun med et Uldtæppe for at varme det.

— Næj, la wæer mæ de', afviste han. I ska et see mæ tullet te, far æ sejer mi Kjæp Farval. —

— De' vil waarm di gal Bien, Gammelfaar.

— Næj, la wæer . . . . De' æ saamæn aal nok,

te di ska ynk mæ, hwær Gaang di seer mæ ujen dars . . . . te di aasse sku find mæ we æ Ovn i Tut og Tyl . . . .

Naar han møjsommeligt slæbte sig til en Bakke, hvorfra han kunde øjne en smal Strimmel Hav, stod hun ved Frammersvinduet og fulgte ham med Øjnene.

Han havde sagt, saalænge han fik Lov at se Havet, gik det dog an.

Men det var ikke alene det, der stred sig gennem hans Sind disse Vinterdage.

Det var hændt en Nat, at Havet pludselig satte ondt Vejr ind. Endnu før det naaede Land, havde han vækket Konen, som havde han ligget søvnløs og vogtet paa Havet.

Hun maatte purre Karlene og sende dem til Stranden for at varsko, om Baadene kunde klare Landing.

Han havde ingen Ro paa sig nogen Dag, havde hun bemærket. Naar han sad i Ovnkrogen, stod hun og betragted ham tankefuld gennem Dørsprækken.

Det var, som hans Sanser fulgte hver Lyd fra Havet.

Hans Søvn var bleven lydhør som det fredløse Dyrs.

Hun var ikke længere i Tvivl om, at denne

Uro gjaldt Baadene. Hver Gang de var paa Havet, kunde hun mærke det paa ham. Uden hun selv aned det, tog Ængstelsen ogsaa hende.

Engang spurgte hun ham, hvad der var i Vejen.

— Dær æ et not mi Baan, fik hun afvisende til Svar.

Saa en Aften blev han pludselig syg, bedst som han sad i sin Stol med Snadden i Munden, ramt af et Slagtilfælde . . . .

Han skreg højt i Vildelse, saa Karlene opskræmt kom til.

Hun fik ham i Seng. Hele Natten laa han bevidstløs hen. Hans Hjerte kunde næsten ikke høres, saa hun sendte Bud til Manden og Martin, at de maatte komme hjem.

I Løbet af Natten rejste der sig en strid Blæst, som voksed til Storm.

Kresten Konge og Martin sad i Stuen og vented, til hun hen paa Morgenen kom ind og sagde dem, at han var kommet til Bevidsthed.

Han kunde lige dreje Hovedet mod dem, da de stille gik hen til Sengen og tog hans Haand.

— Vil do et ha Boj ætter æ Dowter, Faar, heller æ Præest, spurgte Kresten,

— Næj, de' behøves et . . . .

Han kunde næsten ikke tale, saa de blev staaende tavse, medens hans Øjne vandred tanke-

fuldt fra dem til Vinduet, hvorigennem han kunde se Klitterne og den stormklædte Himmel.

Et Par bygede Vindstød tog Tag i Muren. Da de slap, blev der saa lindt i Stuen, at Stilheden syntes at hviske deres Tanker højt . . . .

Op paa Dagen fik han det bedre, saa han kunde tale tydeligere.

Da tog Kresten en Stol og satte sig ved Sengen, medens Martin og Ane stod bag i Stuen.

— Æ faar wal Lov te aa leg hær en Kjen eno aa see te, sagde han . . . .

Kort efter føjed han til:

— De' haar jo wæt en svær gue Feskeri i Or . . . .

— Ja, blywer 'et saan we, ka man et klaw.

— Næj . . . . hves de' blywer saan we . . . .

Ane saa hans Øjne søgte Martin.

— Saa ska do wal ued aa sejl te Vaar, Knæjt?

— Ja, de' blywer wal Alvor de'.

— Vi haar aaltied wæt gue Hawfolk, vi Konger . . . . saa do klaarer dæ nok Martin, hves Guj vil . . . . De' haar aaltied legget te wos mæ Ujve i waa ung Daw . . . .

Da Vejret stilnedes hen mod Aftenen, maatte de tilbage til Fiskerpladsen.

Ane stod bag ved Sønnen, da den Gamle trykked hans Haand. Hun troede at se, hvor ondt han havde ved at slippe den . . . .

Da de var gaaet, og Dagen og Arbejdet var til Ende, satte hun sig ind ved ham.

Han laa stille, som blunded han. Hendes Hænder arbejded med nervøs Iver paa Strikketøjet.

Maanen var oppe inde over Land. Naar den var fri for Skyer, kunde man se Skinnet stryge Mørket af Bakkerne, saa deres Konturer blev synlige. For atter at viskes ud i et Nu.

Hun vidste godt, han laa vaagen. Bedst, som hun saa paa ham, mødte hun hans Øjne.

Et Øjeblik bøjed hun sig dybt over sine Hænder. Saa retted hun sig pludselig, lagde dem i Skødet og saa fast paa ham.

— Hør Gammelfaar, do faar sej mæ, hwa' dær plaver dæ, sagde hun.

Hendes Øjne slap ham ikke.

— Æ haar ku mærked o dæ æ hiel Vinter, lisom dær æ not wondt . . . .

— Dær æ et not i Vej mæ mæ, aan te æ legger hær som not aant gammel Raagels, bet An.

— Jow, do faar et hold de' hen længer. Æ haar faer spurgt dæ, no faar do sej mæ, hwa' sand æ.

Han lukked Øjnene og laa stille uden at svare.

— Sæj mæ, haar do sjæt not? . . . .

Hendes Blik stod stille. En summende Stilhed suste om hendes Øren.

— Ja . . . . Æ haar . . . . æ haar sjæt Martin. En Næt saa æ ham kom ind i æ Stow, lisom war han kommen a æ Haw mæ si Oljetøw aa Søstøvler o . . . . Æ Hawvand drew a ham, som war han lie trukken a æ Sjø . . . . Men æ tøwes et, te de' æ not aa kyes dæ mæ . . . . Faa æ æ jo en gammel Mand, An, aa wal faa gammel te djær Tier . . . .

Da han vendte Ansigtet mod hende, havde hun taget Strikketøjet, og Hovedet var bøjet, saa han ikke kunde se hendes Øjne.

— De' vil wæer haardt, om han sku go hen no . . . .

Hun svared ikke noget. Men kort efter rejste hun sig for at lægge sig.

Inde i Stuen satte hun sig paa Bænken uden at tænde Lys.

Eftersom Blæsten døde hen, og Luften tømtes for Lyde, steg Havets Brøl op over Land som fra en fjern stigende Flod.

Hun knuged Hænderne fast i hinanden . . . . Hun kaldte ham tilbage . . . . trygled ham om at blive.

Hans Faders Broder havde det taget og Faderen til Jens Konge . . . . saa det kendte Vej til Gaarden.

Hun saa de endeløse Rækker af fraadende

Søer vælte frem af Mørket som Skæbnens ustanselige Strøm til Menneskenes Dør.

Om hun saa stængte ham i Stuen og vaaged Dag og Nat, det maatte dog komme, hvis det skulde være . . . . Lige saa vist, som hun følte, at hun ikke evned at vende hans Sind fra Havet.

En højrøstet Larm fik Kresten og Martin til at stanse udenfor Boden, hvor Oplændingerne havde Plads.

Gennem Ruden saa de Mændene sidde om Bordet med Brændevinsdunken for sig. Deres røde Ansigter lyste gennem Tobakstaagen, der fyldte Rummet. Eder og drøje Bordslag fulgt af grovstemmet Skranner lød ud.

Kresten Konge skød Døren op og traadte ind.

— I faar wal læg jer no, Folkens, aa und anner aa jer sjæl Ro . . . . faa de' gir Havwejle, sagde han.

Martin stod bag ham ude i Mørket.

Et Par af Karlene sad med deres Piger paa Knæ. Den ene var saa drukken, at hans Læber i et væk savled mod Kærestens Kind.

— Vi dreker Gravøl, Kre Kong . . . . vil sej sæ, faa waa sjæl, raabte en og en anden føjed til: Taa en Dram mæ . . . . faa ien fjowten Daw æ 'et Dommedaw. Han den helle Prædikant haar wæt hær aa taael . . . .

— Ja de' æ fanenrøwme sand . . . . De' war

som æ Døvel krøw a æ Krop o jen, saan ku han snak. Di hær Vienskavskaael haar sjæt en Komiet heller saan en flyvens Kloed, dær haar Vej ætter æ Jord .... heller huen de' war. Den vil løvt æ Haw øwer æ Land, faataalt han.

— Do sku kig ind te di Helle .... di haar sunget Salmer aa bedt aa klaved sæ æ hiel Daw, som war di i Baansnød.

Latteren tog Stemmerne fra dem.

— No sku I læg jer faa aa ku skjøt jer Gjarning, svared han.

— Ja wal .... faa no æ æ Donk tom, som mi Wom æ fuld .... aa mi Kvind æ sængesyk .... Men do æ ejsen et Politi hær te wos, Kre Kong.

Han lukked Døren. Et Brøl af Latter fulgte dem ud.

I Boden ved Siden af var der stille.

Som de gik forbi, saa de Konerne sidde ved Bordet og sy. Et Par af Karlfolkene var med i Laget. Andre havde Gang hos Søndenboerne.

I den vestre Bod sad en Karl og spilled Harmonika paa Sengebriksen helt bag i Rummet. Nogle af Baadfolkene havde allerede lagt sig. Medens andre sad ved Bordet og spilled Kort. Blandt dem var Per Dige, som førte det Baadlav, hvor Martin var med. Kvinderne sad væglangs og arbejded og førte deres egen dæmpede Passiar.

Da de traadte ind, saa alle op. En af Kvinderne rejste sig og satte en Spølkum varm Kaffe frem til dem.

— Huen staar 'et te, spurgte Per Dige.

— Jow Tak, de' æ hans gammel Wond, som haar hat Boj ætter ham .... men han faar wal Lov aa lew en Kjen eno.

Kresten Konge stopped sin Pibe og satte sig hen. Medens Martin blev siddende stille ved Bordet.

Han vilde tale med Bodil .... Aftnen før havde han ventet hende forgæves nede ved Nøsten.

Men han vilde først høre noget nærmere om Dagens Begivenhed.

Karlen skød Harmonikaen sammen og kom frem til Bordet.

— Haar do sjæt te æ Gildfolk, Martin, spurgte han.

— Ja, vi keg derind .... di war fæl droken. Hwa' æ der hændt i Daw?

— Vi haar hat Besøk a æ Prædikant .... do sku haa høt te Praat, han gaw.

— Ja, huer han ku læg si Taael, bejer end nowen Præest, bemærked en af Kvinderne.

— Om fjowten Daw mient han, te vi haar Dommedaw, lo Per Dige. En Komiet sku nærm sæ waa Kloed. Hves den kom ien faa æ Sol, ku 'en gjan løvt en Flodbølg a æ Haw, dær war høw

nok te aa skjøl øwer den flaaed Straan hær . . . . men æ vil no snaare hold o, te æ blywer Kong a Sværer end saan not ka skje . . . .

— De' ska do et sej faa wes, Per Dig, bemærked en Mand, der havde sat sig over Ende i Sengehalmen. De' æ da høt faer, te en Flodbølg æ skjøllet ind øwer en Kyst . . . . Aa den behøwer saamæn et aa wæer saa høw faa aa taa æ Land væk hær.

Den Bemærkning bragte en Stund Tavshed.

De vidste alle, at Kysten før havde været hjemsøgt af Stormflod. Gammelfolkene havde oplevet det og kunde berette derom. Fra fjerne Tider lød der Sagn, som Slægterne havde taget i Arv lig en Følelse af Gru for, hvad der kunde komme . . . . Husene laa ikke ti Fod over Stranden, saa Havet stod over det flade Land som et Bjerg, der trued med Skred.

— Vi sku wal sov i waa Baaed, Folkens, lisom mørkræd Baan i djær Muers Seng, sagde Kresten Konge og saa vredt op.

— Aa læns mæ Dommedaw a æ Land te, lo Per Dige.

— Næj, vi sku jaw di Folk a æ Hues, som et haar aant aa gjøre end ræen anner o æ Dar mæ den Slags Historier . . . . aa kyes æ Kvindfolk djær Søvn fræ.

Martin rejste sig. Han følte Faderens Blik paa sig, da han gik ud.

Døren hos Oplændingerne blev revet op, og to brydende Skikkelser vælted frem i den smalle Aabning.

Han stansed et Øjeblik og saa til.

En dump Lyd fra stærke Næver, der tog Tag, lød ud. Stønnen og brudte Eder kom i Stød, eftersom Armene slap. Medens Latter og Raab lød indefra: at nu skulde de sætte hinanden tildørs.

Saa gik han udenom til den østre Bod.

Han følte sig lidt trykket ved at træde ind.

De mange Mennesker gjorde Rummet trangt. Langs Sengebriksen sad Kvinderne. Mænd havde baaret Fiskekasser ind for at faa Sæde.

Paa Bordet brændte et Par osende Talgpraase, der kasted et rødsløret Skær over Ansigterne, der var nærmest.

Han blev staaende ved Døren.

Han saa Bodils blege Ansigt lyse frem helt bag i Rummet.

Aldrig havde han set hendes Øjne saa store, syntes han.

Han vidste ikke, om hun havde bemærket ham. For hendes Blik hvilte i opskræmt Lytten paa Mændene om Bordet.

Hvorfor gik han ikke hen og satte sig hos hende. Maaske troede de, at han søgte dem.

Da saa han et Par Koner gøre Plads, saa han kunde komme til at sidde.

Først da blev han var, at det var Niels Klitten, der talte . . . .

Han sad midt for Bordet lige over for ham. Talgpraasen lyste over hans blonde Skæg og spejled sig i hans Øjne som to Fakler.

Hans Stemme lød dæmpet, men var baaret af en indre Tone.

— Den Daw we æ Lavgild, da Kre Kong aa æ drak hinaaen te, som nowen a jer maaskje haar høt Taael om, ka æ howsk, han sa, te Guj sikker vil la tung Tier følle mæ Sorg aa Nøe faa a læer wos aa agt hans Ord og bøj waa Knæ . . . . Hves vi no vil gow fra Bod te Bod aa høer o Folk djær Taael, so ka hwær sej sæ, te Guj maa blyw haarm øwer saan Minnisker, dær dawle nyder wal a hans Gjarning, men aaller agter hans Boj . . . . Aa de legger mæ nær og tænk den Saag saan, te Guj i sin Vred, lisom æ Prædikant sa, ku send æ Komiet den Vej, saa 'en drow en Flodbølg hær ind øwer æ Land mæ Straf te hwer Sønder . . . .

Stilheden laa saa tung i Stuen, at den mindste Bevægelse prægedes deraf.

Martins Øjne haged sig fast ved ham. Han havde en Fornemmelse af Uhygge ved at være ham saa nær. Naar han laa paa Havet og saa hans spinkle Baad gynge over Voverne, gav han Folkesnakken Ret, at det var et Mirakel, at de med den havde bjærget de tre Mænd .... De Rygter, som gik over Egnen, om Niels Klittens Aabenbaring, som de Hellige kaldte den Begivenhed, at han fandt sin Søn i Sneen, havde givet hans Person et Præg af Mystik .... som enhver Havbo har aabne Sanser for.

Nu da han hørte ham tale om Havet og Ulykker, der skulde komme, blev hans Sind saa underlig uroligt og hans Øjne ængstelig lyttende, at han en Stund glemte, hvor han sad.

En af Mændene vugged sig frem og tilbage og spurgte:

— Trower do et, de' sku ku kjendes faer 'en kommer?

— Dommensdaw kommer som en Tyw om æ Næt, Wolle Ma'sen, staar 'et skrewen, svared en anden.

— Saa tøwes æ, te vi Trowende sku hold waa Baaed klaar, faa aa bjær waa Baan aa Kvindfolk djær Lyw .... faa ejsen vil 'en jo lisaa wal ram wos som di anner.

— Dær taar do møj fejl, svared Niels Klitten.

Den Guj haar kjær, behøwer aaller aa frøgt hwærken de' jen heller de' aant. Sku 'et skje, vil 'et et hjælp nowen a wos, om vi haaed nok saa manne Baaed klaar .... Den dær ka see Guj, lisaa wal som han kjender hans Vilje, lægger tryg si Lyw i hans Haand.

— Ka do da aaltied see Guj, Niels Klitten?

— Ja æ ka .... Nær æ legger o æ Haw, haar æ ham lyslewn faa mæ. Manne Gaang haar æ kjændt ham om mæ som en usynle Haand, dær leded mi Vej øwer æ Ræwler aa fræ æ Brodsø aa waared mæ faa Storm, lisom æ haar sjæt ham rejs æ Haw den jen Daw aa læg 'en slet om æ Straan den aan. Aa I ka trow mæ, sjæl om mi Baaed æ den ringest o æ Straan, føler æ mæ lisaa tryg o æ Haw i de' haardst Wejle som hær i æ Stow ....

Døren blev i samme Nu revet op og en Mand styrted hovedkulds ind. Med begge Hænder greb han fast om Bordpladen, som skulde han falde. Man hørte Lungerne hive efter Luft, som havde han rendt sig Vejret fra.

Øjnene stod stive af Rædsel i et sort skæget Ansigt, der lyste uhyggelig blegt mod det dunkle Rum.

Der gik et Jag gennem alle. Nogle rejste sig. Andre lænned sig frem og blev siddende i samme Stilling uden at vide det.

Saa sank han ned paa Bænkekanten, og et Par tunge Støn slap befriende hans Bryst.

Alle rejste sig og droges sammen om ham.

Bodil og Martin kom til at staa ved Siden af hinanden. Trods Øjeblikkets Spænding tog han hendes Haand og slap den ikke.

— Hwa' æ hændt dæ, spurgtes der.

Manden løfted Ansigtet, medens hans Krop skælved som af Kulde.

— Satan haar redjen o mi Ryg li te æ Dar, gisped han frem.

— Hwa' æ 'et do sejer? . . . .

— Bæjst som æ gik i æ Hied, kom han øwer mæ . . . . Han stod we æ Vej aa vented o mæ. Da æ vil ræen fræ ham, sprang han o mi Ryg . . . . Faa hvæer Skridt bløw han tunger aa tunger aa æ ku høer ham lee mæ i æ Øer . . . . Føst hær we æ Dar slap han mæ . . . . Aah I maa hjælp mæ . . . . faa æ æ saa ræj, saa ræj . . . . Æ haar aaller oplewd saan not faer i mi Daw . . . .

Det var, som alle retted sig uden at flytte sig, saa der blev Plads mellem dem og ham.

Martin følte Bodil knuge Haanden fast sammen. Armen strakte sig stiv. Og uden at se paa hende mærked han, hvor hun betoges af Gru.

Der fulgte et Øjebliks Stilhed. De stod med naglede Blikke, som turde de ikke se paa hin-

anden. Til Mandens sanseløse Hulken med et slog igennem.

Bag de smaa Ruder lyste Maaneskinnet over de nøgne Sandskraaninger.

I et Streif fanged det Martins Øjne og drev en Strøm af Vilje op gennem ham.

— Kom, sagde han.

Han tog et Greb om hendes Haandled og tvang hende frem gennem Folkene.

Først ved Døren drog hun igen . . . . Men han skød den op og tvang hende med.

Niels Klitten havde rejst sig. De hørte hans Stemme, før de naaede ud . . . .

Da de stod i den friske Luft, hugged Martin sin knyttede Næve ud for sig.

— Kom, sagde han, Æ maa taael mæ dæ, Bodil.

Han førte hende østen om Boden, hvor to Klitteskraaninger løfted en smal Sti nedover til Stranden.

Nøsten stod i Havbakkerne med en Fjælvæg blot mod Havet.

Hun fulgte med uden Modstand. Han skød Nøstdøren op for at give Læ for den nattekolde Vind og skød en Kasse frem i Døraabningen, saa hun kunde sidde.

Men hun blev staaende stiv med Ansigtet ud mod Havet.

Martin havde sat sig. Ogsaa hans Øjne hvilte derude, hvor Maanen fik de hvide Bølgekamme til at lyse frem langt, langt ude over Dybet.

Han tog hendes Haand.

— Sæt dæ, Bodil, sagde han stille.

Hun satte sig yderst paa Kassen.

Skodvandets brede Bræm lyste over Stranden. Det var Højvande nu . . . .

Hans Tanker maatte følge, hvad han havde hørt den Aften . . . .

Han vidste, at Havet begyndte at stige, før Maanen naaede op over Bakkerne. Først naar den stod over Havet, var det højst Vande. Man kunde følge, hvor det steg og faldt Tomme for Tomme som en rolig glidende Bølge fra Bred til Bred.

Under Storm kunde Højvandet sætte saa voldsomt ind, at Havsprøjtet føg mod Husene. Over deres Hoveder funkled klare Stjerner. Skyerne kom enklere og enklere op fra Havet og lagde med vekslende Mellemrum en Haand for Maanen.

Han kunde ikke tro, at Havet lod sig sige, naar det skulde løfte sine Vande over et Land, mod hvis Bred det havde kæmpet i Tusinder af Aar . . . .

Nu som han sad der med Bodils Haand i

sin, jog hans Udlængsel strid og voldsom op gennem ham. Den var hans Sinds lyse Dag. Det drømmende Blaa i hans Øjne.

Han følte sig fjendsk mod disse Folk .... og deres Tale. Han kendte kun det Mod, han fra Barn havde lært at kende i sin Faders Øjne, naar det mod Uvejr bar hjem fra Havet, eller fra de mange Beretninger, han havde hørt, om hvad der var bleven prøvet og vovet i deres Kampe med Havet.

Nej, han skulde ikke komme der mere .... og havde han kendt Niels Klitten, som han kendte ham nu, da skulde hans Plads være bleven tom i Baaden ....

— Do faar taa hjæm fræ no, Bodil, ejsen gor 'et wes gal mæ dæ .... Æ trower et, te do ka taal aal den Galmandssnak, do faar hør dær hjæm ....

Og han fortalte hende, hvad han før havde fortalt, om sin Rejse: at nu var det bestemt, han tog ud, og at hun maatte tage med ....

Per vilde ogsaa drage fra Hjemmet. De havde ofte snakket sammen derom for at følges ad....

Da drog hun sin Haand til sig. Og han slap.

Hun rejste sig og stod ved Dørkarmen uden at se paa ham.

— Æ faar sej dæ de' no, Martin, sagde hun.

Æ ka et længer kjænd dæ, som æ haar gjot faer. Do faar la mæ gow no .... Ska æ rejs nowen Stej hæn, blywer 'et fræ mi Faar te Guj ....

Han greb efter hendes Arm. Men da han saa, at hun virkelig gik, blev han staaende og vaktes først ved, at hans Haand blev træt af et Greb om Dørkarmen.

Han ilte frem paa Stien .... Landets Stilhed fik hendes Navn til at stanse paa hans Læber. Han saa Maanelyset drage det bølgende Klitland frem af Mørket og Stien, hvor Bakkeskraaningen tog den.

Saa satte han sig tilbage paa Kassen og vugged Hovedet i sine Hænder, vugged det frem og tilbage, frem og tilbage. Mens Tankerne begyndte alle Vegne fra at strømme til hans Hjerne. Havets evige Lyde at bære hans egen Klage ind. Landets Stilhed at løfte hans Savn og hans Længsel fra hver Fodsbred Jord til Smerten i hans Bryst ....

Han kunde ikke slippe hende ....

Den følgende Morgen stod han ved Baaden og vented Folkene, da de kom.

Ude paa Fiskebankerne laa Baadlavene og vented Dagning for at drage Bakker.

Luften var stille, saa Baadene laa og drev uden Dræg. De svagt lysende Lanterner dansed paa Dønningen. Dukked snart under, snart op og blinked vagtsomme til hverandre.

Mændene havde lagt sig langs Tofterne. Havets vuggende Hvile fik nogle til at blunde, medens andre laa vaagne og tænkte over sit . . . .

Dønningen gled uden Lyd over Havet. Den stærke Duven fik nu og da en Aare til at knage i sit Leje eller skød en Fod fra Toften ned mod Baadens Bund.

I flere Dage havde det været Havvejr.

Kullerstimerne stod tæt paa Bankerne, medens Stortorsken begyndte at trække mod Dybet . . . .

Niels Klitten sad med Armene hvilende mod Rælingen. Han hørte Drengene sove fremme i Stavnen.

Denne Vinter havde givet stor Fangst. Hvert Baadlav kunde vende hjem med godt Udbytte. Selv kunde han næste Aar møde med en ny Baad, om det skulde være.

Han lagde Hænderne foldet i hinanden. Den fredsomme Stilhed lod Tankerne vandre til og fra .... Medens Morgenen drog en hvidtende Strime over Himlen, inde hvor Landet laa.

Da bragte pludselig en svag Lyd ham til at vende Øret til. Hans Ansigt blev med et aarvaagent og spændtes i alle Furer og Træk.

En Stund sad han ganske stille.

Det blev ved at komme som en Lyd, der rulled syngende op langs Havets Bund, som en Storms gungrende Hærtog over fjerne, fjerne Vande .... Han hørte det vokse, stige fra de glidende Dønninger, som var det selve Havet, der sang.

Med et Raab vækked han Drengene.

— Vi faar søg Landing no, sagde han.

De satte sig paa Toften.

— De' blywer Storm ....

De hørte Folkene i de nærmeste Baade lægge Aarerne ud og Fødders Tramp mod Baadenes Planker. Havet flød saa fuld af Morild, at Aarerne skar en lysende Strime gennem Mørket for hvert Tag.

De lagde ud for at drage Bakkerne først, saa de.

— Vi ska aaltied wæer di føst te aa søg Land, sagde Per. Som æ vi mæst baang a wos ....

Niels Klitten betænkte sig et Øjeblik. Saa drej-

ed han Baaden til, medens Drengene lagde i, saa Havet brændte som glødende Sølv i deres Kølvand.

Der arbejdedes med nervøs Hast. Men Linerne stod fulde af Torsk . . . .

Fra Tid til anden løftedes et Ansigt fornemmende mod Vejret. De kunde høre Stormen komme nærmere og nærmere med mange Mils Fart.

Da den første Luftning strøg ind, kapped Oplændingerne Linerne og stod mod Land. Og andre fulgte kort efter.

Drengene skotted til deres Far. Men han lod ikke til at agte derpaa nu.

Først da Himlen begyndte at sortnes ude i Horisonten, drog han sin Kniv og kapped løs. De havde Aarerne ude, før han fik sat sig . . . .

Et Stykke borte fulgte Kresten Konges Baad efter som den sidste.

Over Landet stod et gulligt Skær. Det lave Klitland laa bag Dagningens Dis, dets dunkle Høje syntes at glide i et med Havet.

Kvinderne var stimlet sammen i Smugvejen og vented deres Komme.

Jens Konge hørte Stormen, før nogen i Gaarden var oven Senge. Med sin Stok dunked han i Gulvet og fik Ane vækket.

Hun fulgte efter Karlene ud i Havbakkerne, hvor hun blev staaende paa en af Toppene.

De første Vindstød drev ind.

Det kunde fornemmes gennem Stilheden, hvor alle Kræfter spændtes. Armene gav dobbelt Styrke. Og Ansigterne blev stive af Spænding.

Styringsmændene raabte Folkene an, saa der lød Støn af Anspændelse fra deres Struber.

Nu vilde det bryde løs . . . .

De saa Dønningen langt ude rejse sig med hvide Kamme. Som en Flok hvide, stejlende Heste jog de frem over den mørke Flade.

Da vælted Stormen sin Lavine ud over Havet, rev dets Vande op, kasted det fraadende frem, saa Revlerne og Brændingen i et Nu stod med Brod.

Ind over alle Højene sang Stormen vildere og vildere, og det aabne Land tog den i sin brede Favn.

Havet blev ved at vælte ind og vælte ind . . . . til Landet laa skjult bag den rygende Brænding.

Hver Gang en af Baadene gik over Revlerne, blev den borte med det samme og kunde ikke følges videre.

Niels Klitten sad med Haanden fast om Rorstangen. Ikke et Ord kom over hans Læber. Og Øjnene lyste med stor Styrke.

Var det Gud, der havde faaet Sønnerne til at friste ham?

Jo mægtigere Havet rejste sig, kom denne Tanke over ham .... han maatte prøve, hvor nær han var Gud ....

Da lod han Vind og Sø føre, som det vilde. Han holdt kun Baadens Stævn mod Land.

Der steg et Brøl fra Revlerne, som hørtes ud trods Stormen.

Drengene sad rede til at „tjen"*) af for Søen, naar de skulde gaa over. Hænderne slutted krampagtig om Aarerne. Ansigterne var blege af Anstrengelse og drev af Havvandet, som føg over dem.

Et Stykke bag Baaden saa Per en Bræksø skyde op. Den kom væltende ind, som havde den allerede Grunden.

Han raabte det varskoende til Faderen: Den maatte over først.

Men han skreg igen: de skulde ro til ....

Og de spændte ud, hvad de kunde.

Havet sænked sig dybt og rundet som en Dal, saa der med et blev Læ og sydende stille om dem.

Deres Hænder slap i samme Nu Aarerne. Per hørte Broderen skrige højt af Angst ....

Over deres Hoveder vælted Brodsøen ud

*) holde af for Søen.

blank og hvælvet som en Flod, der styrter ud fra sit Fald .... et tordnende Brag fulgte ....

Inde i Thjielen*) fik Per Greb i Baadens Kjøl og søgte at svinge sig op paa Bælgen. Hver Sø bragte den til at rulle rundt, saa han maatte skifte Tag og Tag.

Lige ved saa han sin Fader flyde paa en Aare .... Broderen kunde han ikke se noget Sted.

Da trued Baaden med at synke .... Niels Klitten var kommet ham nærmere.

— Taa den, Per, raabte han. Do haar Frels Behov ....

Mere hørte han ikke .... En Sø tog Baaden væk under ham.

Da han atter kom fri, fik han Tag i Aaren .... men hans Fader var borte ....

Kort efter stod Kresten Konges Baad over Revlen og bjærged ham ....

Inde paa Stranden lød Jamren højt.

To Baade var kæntret i Havstokken og flere Folk gaaet væk ....

Blandt dem var Martin Konge.

De Paarørendes Koner vandred søgende strandlangs. Nogle vred i Fortvivlelse deres Hænder og gik kroget eller løb frem og tilbage og kaldte uden Ophør de Forulykkede ved Navn.

---

*) Vandet mellem Revlerne.

Et Sted baksed et Par Mænd med En, Havet allerede havde kastet ind. Konen og en Pige laa ved Siden af og bad: han maatte leve . . . .

Ane var lige naaet frem, da Ulykken skete. Hun havde set Sønnen to Gange komme til Syne i Havstokken, før han blev borte . . . .

Nu fulgte hun Strømmen strandlangs som de andre.

— Saa sku 'et dog wæer . . . . saa sku 'et dog wæer, klaged hun.

Da hun saa Kresten Konges Baad gaa over Revlerne, kunde hendes Knæ ikke bære hende videre.

Et Stykke nord paa Stranden sad Niels Klittens Kone paa en Vragplanke med Hovedet rugende i sine Hænder og hulked højt.

Alt hvad de havde haabet, var nu mistet . . . . Manden og Sønnerne og Baaden.

— Aah, huerfaa da . . . . Aah huerfaa da . . . .

Hun og Bodil havde staaet sammen, Bodil stille og med Øjnene saa fulde af Forventning, som kunde hun ikke tro, at nogen Fare trued dem.

Da Brodsøen tog Baaden, sank hun om med et Skrig, som slog en Haand hende ned. Hun bored Ansigtet mod Stranden. Hænderne graved krampagtig i Sandet, medens Stormen bar hendes

Klageskrig bort . . . . Saa blev hun med et stille.

Da hun rejste sig, strøg hun Hænderne forvirret over sit Ansigt, medens Fingrene rev Haaret ud i Tjavser. Hendes Øjne saa ikke Moderen . . . . og syntes ikke længere at sanse, hvad der var sket, men stirred langt ud over Havet . . . .

Saa gav hun sig til at gaa sønderpaa.

Da Folk saa hende vandre strandlangs, hørte de hende mumle:

— Martin . . . . Martin . . . . kommer han et snaar . . . . kommer han da et snaar . . . .

De lod hende gaa forbi, medens deres Blikke fulgte hende talende af Gru . . . .

Op paa Dagen fulgte Kresten Konge Ane op til Gaarden. De gik med tungtbøjede Nakker og med Sorgen hængende i hvert Led.

Jens Konge spurgte dem ikke, da de traadte ind.

De blev staaende ret op ved Sengen, medens Stormen brølte Sorgens Budskab ind i hver Krog af Gaarden.

Saa sagde Jens Konge underlig monoton:

— Ja, de' sku jo wæer saan, bette Baan . . . . De' æ jo et føst Gaang æ Haw hæwner . . . . aa hæller et te 'en haar Boj ætter wos Konger . . . .

— Næj, Faar . . . . Næj, svared Kresten ham. De' æ 'et jo et . . . .

Og han gik ud af Stuen og gav sig til at pusle rastløst fra Lo og til Stald og fra Stald og til Lo .... Til han endelig blev staaende ved den vestre Længe med sænket Hoved mod det hylende Vejr ....

Ane sad ude i Frammerset ved Ildstedet rugende over sin Smerte.

Nede paa Stranden tog et Par Kvinder Bodil lempelig under Armen og ledte hende op.

— Martin kommer nok, nær æ Wejle dages en Kjen, sagde de ....

De maatte føre hende indendørs. Der blev hun siddende uden at røre et Lem. Talte nogen til hende, svared hun ikke. Trækkene i hendes Ansigt stod stille, som var Sjælen død. Hendes Øjne fulgte kun flakkende, hvad der var hende nærmest.

Men hun saa intet .... Kun om de strammede Læber havde Smerten lagt sig koldt som et Gys.

Langs Sengebriksen bragtes Enkerne til Sæde.

Først hen mod Aften fik man de sidste af Stranden, hvor de havde vandret hele Dagen ....

Deres Graad kunde ikke stilne. Med smertetrukne Ansigter jamred de højt deres Klage.

Længe stod Kvinderne om dem og søgte at trøste. Saa satte de sig hen for at give Sorgen sin Tid.

Niels Klittens Kone var sunken helt sammen. Paa sine Knæ bekendte hun, at hun havde krænket Gud ved ikke at dele sin Mands Tro.

— Dærfaa haar han ramt mæ saa haardt . . . . saa haardt, klaged hun.

Deltagende Blikke vandred fra hende til Datteren.

Ja, det var haardt . . . . og Armod skulde følge efter.

Folk, der var fremmed i Boden, gik til og fra. Nogle stod udenfor Døren og saa stille og lyttende til. Medens andre traadte over Tærsklen i dyb Alvor, som havde de Ærinde, der var tungt at berette.

Blandt dem var Per Dige. Han var blevet reddet i yderste Nød. Nu stod han bagerst ved Døren med hvileløse Øjne og søgte fra den ene til den anden . . . .

Nogle af Kvinderne rykked sig tættere sammen og begyndte at synge. Paa Bordet brændte et Par Talgpraase, der gjorde Dagens Gru synlig i deres Ansigter.

Sangen fik ingen Magt men lød dæmpet og fuld af Frygt, som naar Sorgen synger fra Ens Læber.

Paa Bænken sad en af Søndenboernes Baadfører, der var bleven bjærget i Havstokken mere død end levende, medens to af hans Baadfolk gik væk.

Efter han var kommen til Samling, havde han siddet paa samme Sted ludende over sine foldede Hænder.

Konen sad tæt ved og takked ustanselig Gud.

Nu brast han pludselig sammen over Bordet. Kvinderne gik skræmte til . . . . Konen kaldte ham højt ved Navn. I sin Angst gik hun fra Væg til Væg og paakaldte Gud. Medens Graaden begyndte at tage snart den . . . . snart den.

— Vi æ stuer Søndere . . . . stuer Søndere, hørte de ham hulke. Dærfaa haar Guj lat 'et skje . . . .

Han rejste sig op ved Bordet. Skuldrene hang slappe ned. Og Lemmerne syntes at have mistet al Styrke.

— Maa æ sæj jer, hwa' der kommer mæ faa, sagde han. Hwa' der æ skjet i Daw, haar Guj lat skje faa aa aawen waa Ywen faa den Straf, som han maaskje vil la følle ætter . . . . han haar vil wies wos, te han lisaa næm, som han i Daw haar ku rejs æ Storm, ka la æ Flodbølg følle ætter aa skjøld ind aa taa æ hiel Land væk . . . . Han haar vil gi wos Stunder te aa læer hans Vilje aa kjend . . . .

En knugende Stilhed lagde sig over dem. Der var kun faa Dage, til Flodbølgen skulde komme.

Paa deres Læber begyndte Frygten at spørge

og tage deres Tanker, som en Flod drager Vandene med sig.

— Ja, vi æ stuer Søndere . . . . men Guj haar wos kjær, trower æ . . . .

Han lagde sig paa sine Knæ og begyndte at bede. Konen lagde sig ved hans Side. Og flere og flere fulgte deres Eksempel.

Den følgende Dag havde Stormen lagt sig.

Fra den tidlige Morgen lød Sangen ud fra Søndenboernes Bod .... og alle gik undrende til.

Da laa Mænd og Kvinder Side om Side paa deres Knæ og bad og sang .... Nogle trygled Gud om ikke at lade det ske .... Andre bad for deres Synder, medens en krampagtig Graad med korte Mellemrum vandred Kresen rundt.

Nogle af dem, der kom, blev staaende slagne af Gru .... Mænd ledte deres Koner bort. Men hos nogle havde Frygten allerede Tag i deres Øjne.

De gjorde sig rede til at drage hjem.

Op paa Dagen aged Oplændingene ad Landet til. De var kommen til Havet med Somrens og Høstens feststemte Sind, nu drog de tavse bort med tankefulde Blikke. Først da Landet lagde sine Højder mellem dem og Havet, fik den hjemmevante Tryghed Angsten til at stilne. Og der kom en Længsel over deres Hænder efter at føle de vante Greb om Plovstængerne....

Dagen efter lagde Søndenboerne ud og sejled hjem.

En Skare Mænd og Kvinder fulgte dem til Stranden. Søvnløse Nætter havde gravet i deres Ansigter. De stod stive og kantet i hvert Led og sang Salmer, medens Baadene lagde ud.

Nu vilde de hjem, hjem til deres Huse, Jord og paarørende inden Dagen.

Da kom Bodil op langs Stranden.

Bedst som hun sad hen, kunde hun rejse sig, tage Sjalet om sine Skuldre og gaa ud. Folk havde set hende vandre milvejs sønder, og spurgte de, hvor hun skulde hen, svared hun et og det samme:

— Martin kommer wes snaar . . . . Ja, han kommer wes snaar . . . .

Hun veg tilside for de mange Folk og tog en Sti til Boderne.

I Smugvejen stod Per Klitten. Han havde sovet i den vestre Bod disse Nætter.

Da han saa Søsteren, gik han hen til hende.

— No ska vi te aa hjæm Bodil, sagde han.

Hans Øjne saa ængstelig til hende. Hun veg tilside, som vilde hun gaa ham forbi. Da tog han hendes Haand,

— Ka do et kjen mæ? . . . . de' æ di Broer . . . .

Han saa til hendes Øjne. De var stumme som Havets navnløse Gru. Og han ledte hende nord ad Stranden hjem til Stenøret.

Gennem hans Sind drog kun den Tanke, han vilde ud. Der blev ikke mere at gøre her for ham. Hver Dag vilde kun bære Sorgen og Armoden paa hans Vej.

Da Baadenes gule Sejl svandt i Sønder, fulgte Moderen efter. Hun gik kroget og tungt, som havde Ødelæggelsen med et sønderbrudt hendes før saa arbejdsdygtige Skikkelse.

Dagen efter saa man i Fiskerlejet Folk i Følge gaa underlig tyst fra Hus til Hus, som var der kommet Sot til Landet.

Mod Aften kunde man i Klitgaarden høre Sang snart her, snart der fra de nærmeste Huse. Hvem Angsten ikke havde taget, kom frem i Døren. Nogle stod med trodsige Miner, som vilde de værge for sit. Andre havde tunge Blikke som Folk, der lytter til Havet Dagen efter Uvejr . . . .

Men da Dagen kom, blev der stille udendørs. Med høj Himmel og lydhør Luft rejste den sig over Kystlandet.

Gennem Stilheden slog Angstens Hjerteslag fra hvert Hus.

Der laa Folk paa deres Knæ og vented, hver Stund skulde bære Flodbølgen ind. Hver Nerve i deres Krop syntes at have Bund i Havet, og dets Væsen at fylde hver Trævl af deres Sjæl.

Der gik en Afmagtsfølelse gennem dem, som ofte tager alt levende i den yderste Nød . . . .

Den samme Dags Morgen stod Kresten Konge fremme i Salsdøren.

Hans Øjne søgte fra Hus til Hus, hvor der var stille, som havde man lukket sig selv inde.

Ogsaa mod hans Sanser slog Dagens Stilhed.

Han kunde høre, der var Hvile i Havet. Saa fredsindet laa det i sin dybe Seng mellem Strandene, at et Barn kunde ro en Baad over dets Vand.

I hans Bryst steg en Kending af den tusindaarige Tryghed, hvori Husene og Gaardene laa der under Klitten saa tæt ved Havet, at Stormen kunde bære dets Sprøjt ind over Tagene.

Der var ikke den Slægt her, som brugte Havet, uden Sorgen var gammelkendt Gæst . . . . Af de dybe Furer i deres Ansigter kunde man læse den frem.

Men aldrig havde Havet taget dem som nu. Der var vel næppe fire Huse i Fiskerlejet, hvor ikke Folkene var gaaet fra Sans og Samling.

Noget efter gik han ind til Jens Konge. Ane fulgte efter ham ude fra Frammerset. Sorgen havde sænket sin Skygge i hendes Øjne, saa de dvæled tunge, hvor hun saa, som mødte hun overalt sin egen Smerte.

— Hvem ku trow te æ Galskaw ku driew 'et saa laangt, sagde han lavmælet. Men saan gor 'et, nær fremmed Pak faar Rænd o æ Dar . . . .

Der gik en Trækning gennem den gamle Mands Arm, som var det eneste Lem, han havde Føring i.

— Ja, dær æ wes flier end Bodil Klitten, æ Døwel haar snakked en Øre fuld, svared han.

Nu fortalte Ane, at der Dagen før havde været to Mænd for at tale med ham. Den ene af dem var Per Dige.

— Di ku et la dæ døe i saa stuer Sønd, Gammelfaar, sagde hun, men æ svaared, te do wes et skjøted om aa snak mæ nowen om di Diel.

— Da gjor do wal, mi Pieg, faa æ æ jo blewen svær sølle i æ Taael o de siest.

Noget efter føjed han til:

— Sjæl om man aaller ka wied, hwa' æ Haw haar i Sind fra den jen Daw te den aan, saa vil de' ku tjen di Folk te Skam aal djær Daw, saan di teer sæ i Daw . . . . ska I see bet Baan.

Op paa Dagen spændte Kresten Konge for Vognen og kørte efter Drivgods ved Stranden.

Karlene havde han sendt til Pløjning i Heden . . . .

I Huset nærmest Klitvejen kom en Mand

frem og hilste. Ellers var der stille rundtom som ved Højhelligtid.

Da han et Par Timer senere kom tilbage, stod Ane ved Frammersvinduet og vented.

Martin var endnu ikke kommen . . . .

Han kørte bort fra Vejen til et af Husene, hvor Konen sad Enke.

Ane gik frem i Salsdøren for at se.

Han maatte banke to Gange, før Konen kom ud og lukked op.

Hendes Haar var uredt og hendes Øjne fremstaaende af Angst og Graad. Ved Brystet havde hun et aargammelt Barn, der af Hunger havde tygget Vorterne svulne. En Flok Smaabørn trængte sig sammen i Døren om hende.

— Æ haar Ærren te dæ, Kjæsten, sagde han.

Da hun saa til Vognen, maatte han lede hende ind til Bænken, hvor hun sank hulkende sammen, medens Børnene stod skræmte og saa til.

— De' æ Faar, lød det.

De største tog med knugende Fingre fat i de mindste og holdt dem til sig . . . .

Saa bar han Liget ind i den søndre Stue og lukked Døren til.

Da han kom hjem i Gaarden, gik han til Ane.

— Do faar see øwer te Kjæsten aa hjælp hin en Kjen . . . . Di sølle Baan var wes baaed sulten aa faakommen. Hun ku hwærken sans heller sammel.

Den følgende Dag lød Sangen paany ud fra Husene. Folkene gik fra Sted til Sted og sang Takkesange med hinanden.

Gud havde skaant dem. Han havde hørt deres Bønner. Og Befrielsen løste deres Hjerter og Læber.

Kvinderne gik med hinanden ved Haanden. En sang Salmer, medens en anden takked eller snakked højt og fortroligt med den naadige Gud . . . .

Op paa Dagen saa man dem samles allevegne fra og i stort Følge drage gennem Fiskerlejet. Da rygtedes det, at Prædikanten var kommen.

Der blev holdt stort Takke- og Bønnemøde . . . . hele Dagen lød Sangen ud over Fiskerlejet.

Ane stod i Salsdøren og hørte den op. Den trængte ind til Jens Konge.

Da Kresten kørte til Stranden, noget han selv gjorde hver Dag siden Ulykken, fulgte den ham ind i Klitterne. Som en Lovsang lød den ud fra de fattige Hytter, ind over Heden og ud over Havet . . . .

Da han mod Skumring kom tilbage og traadte ind i Stuen, gik Ane ham urolig i Møde.

— Æ Prædikant æ dærin, sagde hun og viste mod Gammelfars Dør.

— Hwa' . . . .

Det gav et Ryk i ham. Trækkene, der laa tunge og stivnede i hans Ansigt, spændtes som mod en Storm.

— Do faar wes gow dærin.

Han skød Døren op og traadte langsomt ind. Hun blev staaende ved Siden af ham lige indenfor.

Prædikanten rejste sig og hilste ham i dyb Alvor.

— Ja, vi maa snakkes ved endnu en Gang, Kresten Konge, sagde han. Gud har jo ogsaa haft Bud til jer . . . .

Jens Konges Læber mimred, som vilde han have et Svar frem. Saa mødte hans Blik Sønnens.

— Jeg har forsøgt at snakke med din Fader, men han vedbliver at være den samme Vantro . . . . trods han hver Stund kan vente Døden og den evige Fortabelse.

— Æ haar sagt ham, Kresten, fik den Gamle frem, nær han bywer not ælder aa faar prøwt lisaa møj a æ Lyw, som æ haar i mi Daw . . . . saa kommer han nok o anner Tanker . . . . Mæ den evig Faatawels blywer 'et wal et vaer

faa mæ end faa mi Faar aa mi Faarfaar . . . . Dær blywer wal nok Plaes te mæ, huer di æ gowen hen . . . .

Ordene kom lallende. Kun ved stor Anspændelse fik han dem tydelig frem . . . .

— Det bliver i Helvede, Jens Konge.

Kresten rokked sig lidt. Hans Arme blev tunge, som bar han al sin Styrke i sine Hænder.

Ane gik til Sengen ængstelig for den Gamle.

— Gud har sendt jer sin Besøgelsestid . . . .

— No faa I høer mæ, gue Mand, afbrød Kresten ham. Haaed æ wæt hjæm, var I et kommen ien mi Dar. No I æ hær, faar I gow som I æ kommen. Hwærken æ heller mi Faar heller mi Kuen æ tesinds aa høer o jer Taael . . . . De' æ dær Folk nok te dærued . . . . Faaræsten mødt æ en Pieg o æ Straan i Daw, sølle Bodil Klitten, om I sku kjend hien . . . . gow heller aa taael hin te si Faastand ijen, om I ka.

Prædikanten retted sig med stor Ro.

— Jeg maa spørge dig om en Ting, Kresten Konge. Gør du dig nogen Tanke om, hvor din Søn er i denne Stund? . . . . I Helvede!

— Do faar la mi Søn wæer, sagde han og traadte truende hen under ham.

— Kun Eders Omvendelse kan frelse ham! . . . . Kun Eders Bønner kan faa Gud til at

vise Langmodighed mod ham, vantro, som han var . . . .

— No faar do gow aa et næven mi Søn mer. . . .

Han gik mellem ham og Stuen.

— Jo, I ska vide det, at for hver Dag I lever jeres vantro Liv, lider jeres Søn Helvedes Pine!

Kresten Konge greb ham i Skuldren og et dumpt Slag fulgte. Prædikanten tumled tilbage mod Dørkarmen.

— No faar I gow jer Vej heller æ svaare et faa, hwa' æ gjør.

Han løfted Næven til et nyt Slag. Men Ane tog ham i Armen.

— Gow da Mand, gentog han og skød ham ud af Stuen.

Først i Salsdøren stansed han.

— Guds Forbandelse over dig, Kresten Konge, og dit Hus.

Han stod vaklende og strøg Haanden over det blodige Ansigt. Og der var et vildt Blik i hans Øjne.

— Guj tegiw dæ di Oer, gal Minnisk . . . . No faar do gow ujen faa mi Skjæl aa aaller kom hær mier.

Han drev ham foran sig et Stykke fra Gaarden...

Saa gik han tilbage og lukked Døren.

Tidligere udkommen:

HARRY SØIBERG

SYG SLÆGT. Drama i 3 Akter. *1 Kr. 25 Ø.*
(1904)

ØDE EGNE. Vestjyske Kysthistorier.
(1906) *2 Kr. 50 Øre.*

Hvad der især vinder Læserne for denne Bog, er det, at han hurtigt mærker, at han har en Mand for sig, der ikke bare „digter" eller taler som den Blinde om Farverne, men som paa det allernøjeste kender til det, han skriver om, og som fremstiller det i sin nøgne Naturlighed uden nogensomhelst Udpyntning eller Tillavning . . . osv. Navnlig er den første Fortælling: Den vestjyske Udbygger, helt gribende ved den Hverdagstragedie, som her udspilles . . . osv.
(Berlingske Tidende) I. C.

. . . Disse Skildringer af Hede og Klit føles baade sanddru og oprindelige . . . Bogens kunstneriske Værdi ligger dog næppe i Naturskildringerne alene, men i Skildringen af de Mennesker, der befolker disse øde Egne. Man forstaar at netop saadan og ikke anderledes maa de Mennesker blive, der lever i denne afsondrede og barske Krog af Landet . . . Harry Søiberg skildrer disse Mennesker med indtrængende Forstaaelse af Karaktererne og megen Klarhed . . .
(Jysk Morgenblad) Hugo Seligmann.

. . . Man tør nok holde noget paa *dens* litterære Fremtid, der har skrevet en Fortælling som „Den vestjyske Udbygger". Saa ærlig og vederhæftig er Skildringen af den beskedne Hededyrker, hvis Livsaften formørkes, og hvis Livsværk forfalder, fordi hans Sønner, der skulde tage Arven efter ham, alle udvandre til Amerika . . . I „Overtro og Hellighed" og i „En stor Begivenhed" kommer Forfatteren Fiskerne ind paa Livet med en Troværdighed, der ganske sætter ham ved Siden af Mylius-Erichsen. „Øde Egne" er i det hele taget en lovende Bog. *(Nationaltidende) A. G.*

. . . Med Talentets Berettigelse har Forfatteren sendt denne Bog ud i Verden. Den er et udmærket Bidrag til Forstaaelse af det trælse, monotone Liv i disse Egne . . Hvad der dog først og sidst karakteriserer Bogen og beviser Forfatterens Talent er hans Evne til at male med stærke vesterhavsfriske Ord, der med en forbavsende Nøjagtighed finder Udtryk for sin Stemning . . . *(Provins Korrespondancen)*

Forlagstrykkeriet, Klareboderne 3, København K.

Joh. Olsen